

NARODNI DNEVNIK

Nahaja vsak dan opoldne, izveniš nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20—, inozemstvo Din 30—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 18.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštne čeki, uradu št. 13.002.

Kizboru N. S. S.

Eno najbolj presenetljivih dejstev našo povojno politike je, da so po vrsti vse socialistične stranke stalno in silno nezadovolje. Od mnogih vzrokov tega propadanja naj danes podčrtamo samo enega: Pod vplivom marksistične ideologije so socialistične stranke omalovaževale nacionalno kulturna vprašanja ter se zlasti v velikem boju med avtonomizmom in centralizmom popolnoma desinteresirale. Nujna posledica tega je bila, da se je desinteresiral na socialističnih strankah tudi narod, ker kako bo za stranko, ki je indiferentna v najbolj važnem vprašanju.

Socialistične stranke so tako izgubile vs vpliv na razvoj političnega življenja. S tem pa je bil izločen iz javnega življenja tudi delavski stan, ki po vsej svoji vzgoji in po svojem značaju nujno predstavlja napredni element v javnem življenju. Naša politika je zato morala kreniti na desno in nedvomljivo so morali dobiti dominanten vpliv v javnem življenju desničarji.

Ni treba na široko razlagati, kako pogubne posledice nastanejo, kadar se razvija politično življenje v znamenju desničarskih gesel in brez korekture s strani delavskega stanu, predstavitelja levih stremeljenj. Da je socialna zakonodaja popolnoma prenehala, da je zavladalo v javnem življenju mrtvilo in apatija, kar pospešuje korupcijo in javno nemoralo, da zastaja kulturn in gospodarski razvoj naroda, vse to so posledice tega, da danes v našem javnem življenju nimata pravega vpliva delavec, kot reprezentant svobodnomiselnega elementa in kmet kot predstavnik poštenega konservatizma, ki pa z reakcionarstvom nima nobene zveze.

Ta dva elementa, kot tipična zastopnika produktivnega naroda, zopet uveljaviti v javnem življenju, mora biti najodličnejša naloga slovenske politike.

Kmetstvo ljudstvo je na obnem zboru SKS dokazalo, da se zaveda, da je njegova razcepjenost usodna ne le za njeg samega, temveč za ves narod. In zato je končalo z njo in se združilo za skupen nastop.

Socialistične stranke te uvidevnosti dosedaj še niso pokazale. To ve najboljše ravno NSS, ki je opetovano morala konstatirati, da se njene dobre volje ni hotelo uvaževati. Ne more pa se pričakovati v doglednem času v tem oziru nobenega zboljšanja. Predvsem so stalna ovira komunistični voditelji, ki kljub svoji zvezi z Moskvo uganjajo največjo ozkornost. In tudi na ostale socialistične stranke ni dosti upati, ker nima stara garda, ki bi edino bila dovolj širokogrudna za skupen nastop vseh socialističnih strank, skoraj nobenega vpliva.

Zo iz tehnično političnih vzrokov pa je neobhodno, da se fronta levih strank okrepi. Moderno življenje zahteva za uspešen političen boj vedno večji strankarski aparat, ki ga zmorejo samo velike stranke, ali pa od velekapitala živeče skupine. Vprašanje tiska govori v tem oziru najbolj zgovorno.

Da bi se NSS poslužila podpore velekapitala, je izključeno, ker bi s tem izgubila svojo obstojno pravico. Da bi postala v doglednem času velika stranka, enako ni pričakovati. Toda k nastanku velike politične skupine lahko pripomore.

To skupino morata ustvariti kmečki in delavski stan. Oba reprezentanta dela

Zasedanje anketnega odbora.

Zagreb, 9. maja. Anketni parlamentarni odbor je imel včeraj od 10. do 12. dopoldne sejo v palači sodnega stola. Na tej seji je bilo končano proučevanje obtožnega materiala. Anketna komisija si je zabeležila iz preiskovalnih spisov vse, kar jo je zanimalo.

Po seji so dr. Laza Marković, preiskovalni sodnik Korbler in predsednik sodnega stola Bačac uredili še neke neresene tehnične stvari. Ker je anketni parlamentarni odbor končal proučevanje obtožnih spisov, je pričel z zaslišanjem poslancev HSS, kar se je vršilo na popoldanski seji.

Po končani dopoldanski seji je dal Laza Marković novinarjem izjavo o delu seje, medtem ko o daljšem razvoju stvari ni hotel dati nobenega pojasnila.

Na popoldanski seji, ki se je vršila v mali saborni dvorani je bil zaslišan najprej narodni poslanec dr. Šibenik, čigar mandat je pod anketo. Prijavil se je radi tega, ker se na seji od 14. avgusta 1924, ko se je sklepalo o vstopu HRSS v seljaško internacionalo, ni vodil noben stenografski zapisnik; iz navadnega zapisnika pa se ne more ničesar ugotoviti.

Za njim je bil zaslišan Pavle Radić, ki je še poprej obiskal Stjepana Radića. On je bil zaslišan kot anketirani poslanec, kot predsednik hrv. seljaškega kluba in eden glavnih zastopnikov vodstva HSS.

IZJAVA PAVLA RADIĆA.

Pavle Radić je izjavil, da bivša HRSS ni niti faktično, niti formalno vstopila v 3. komunistično internacionalo. Potovanja Stjepana Radića v Moskvo je imelo samo namen, da se hrvatski seljak približa ruskemu. HRSS ni imela nobenih službenih zvez z 3. moskovsko internacionalo. Ako pa je prišla HRSS v zvezo s seljaško organizacijo, potem ta zveza ni takega značaja, da bi imela HRSS proti njej kake obveznosti, ampak je obdržala popolnoma svoj program, svojo politiko in svojo taktiko.

Zaslihanje Pavla Radića je bilo zelo kratko. Po seji je Laza Marković izjavil prisotnim novinarjem, da bodo zaslišani še oni narodni zastopniki, ki se nahajajo v vodstvu stranke ali pa so že prej izstopili iz stranke. Anketni odbor je sklenil, da bo zaslišal interniranega dr. Maćeka, ki je predsedoval seji 14. avgusta 1924, na kateri so sklenili, da HRSS vstopi v seljaško internacionalo. Poleg njega bo danes še zaslišan dr. Rudolf

Horvat, bivši posl. HRSS, ki je ostro nastopil proti vstopu HRSS v seljaško internacionalo. V ponedeljek je pozvan v Zagreb preko srezkega načelnika Toma Jalžabetić iz Gjurgjevca, ki je tudi nastopil proti sklepom HRSS glede vstopa v seljaško internacionalo, in Vinko Lovreković, ki je iz istega vzroka izstopil iz HSS.

Nato je Laza Marković izjavil, da se nahaja delo anketnega odbora še vedno v dobi preiskovanja in zaslišavanja. Delo bi moglo biti končano v ponedeljek ali torek. Glede zaslišanja Stjepana Radića je Marković izjavil, da se bo to izvršilo, če postane potrebno.

O dosedanjem delu je L. Marković rekel: O podatkih, ki smo jih prečitali, ne moremo ničesar govoriti. Edino jih moremo uporabiti v toliko, v kolikor služijo oni delu anketnega odbora, o čemur pa ne more danes govoriti niti sam preiskovalni sodnik. Dr. Korbler je izjavil, da bo Radićeva zadeva tekom 8 dni gotova. Vsi člani anketnega odbora imamo pravico in dolžnost, da premočimo vse, kar smatramo za potrebno in kar mislimo, da bi bilo v interesu naroda. Sklepi ne morejo biti samo stvar ankete, nego tudi stvar notranjega prepričanja.

ZNAČILNA IZJAVA DR. MARKOVIĆA

Kar se tiče vesti o pogajanjih z radićevci, je dr. Laza Marković izjavil sledeče: Kot politiki se ne moremo razgovarjati o drugem, nego o političnih stvarih in situacijah. Mi se ne pogajamo, ampak se samo razgovarjamo. Jaz sem na primer včeraj govoril z g. dr. Šuprino nad dve uri. Obstojala je stranka, ki je zavzemala neprijateljsko stališče napram tej državi. Sedaj pa se je organizirala stranka, ki zastopa državne interese. Ta preokret datira od 21. marca t. l. Na pripombo, da vlada v Zagrebu prepričanje, da se bodo razgovori dobro končali, je dr. Marković dejal: »To je njihova zasluga in ne naša!«

RADIKALI NA BANKETU PRI PRPIČU.

Zagreb, 9. maja. Izlet članov anketnega odbora v Hrv. Zagorje je po mnenju političnih krogov popolnoma privatnega značaja. Predsinočnjim je povabil člane anketnega odbora znani radićevci Prpić na banket. Dr. Behmen dementira vesti, da bi se on udeležil banketa. Vsekakor je zadnje zelo odločilno za odnose med radićevci in muslimani.

Pribičević protestira.

Beograd, 9. maja. Povodom vesti, da so bili člani anketnega odbora povabljeni v Prpićevo palačo, je vložil Pribičević pri Pašiću oster protest, ker prihajajo člani ankete v stik z onimi, ki stoje pod anketo. Pribičević je hotel izkori-

si morata osvojiti v javnem življenju mesto, ki jima pripada. In to v prvi vrsti v interesu pravega razvoja naroda.

Na obnem zboru SKS je napredno kmečko ljudstvo storilo v tem oziru prvi uspešen korak, ko je združilo svoje vrste. Na zboru NSS pa mora biti položen temelj za ustanovitev kmečko-delavske fronte.

V tem znaku pozdravljamo glavni zbor NSS, v tem geslu mu želimo čim več uspeha.

stiti ta moment, da izvrši svoje zadnje namere, in je zaprosil za avdijenco, v kateri se je zadržal preko ene ure.

Samostojni demokrati hočejo sistematsko izkoristiti te stvari in na vsak način preprečiti sporazum in vsako konsolidacijo razmer v državi.

Dr. Edo Lukinić je prišel včeraj v radikalni klub, kjer je skušal pri radikalnih poslancih (okoli 15 do 20) vzbuditi nerazpoloženje, češ, da je samo Laza Marković upravičen stopati v stik z anketnimi poslanci HSS.

V koliko je namera SDS uspela, ni znano.

Pričakuje se, da bo v istem zmislu poskusil svojo srečo tudi minister dr. Zerjav. Če z večjim uspehom — dvomimo.

Važno zborovanje narodne obrane.

RAZVESELJIV NAPREDEK JUŽNE SRBIJE.

Beograd, 9. maj. Že dva dni trajajo važne seje Narodne Obrane, katerim predseduje vojvoda Stepanović, ki je prišel v ta namen iz Čačka. To so redne vsakoletne seje, na katerih se ustvarja načrti za prihodnje leto in se izvoli uprava. Iz tajniškega poročila je razviden velik napredek Narodne Obrane, zlasti v nacionalnem in kulturnem pogledu v južni Srbiji. Mesto pokojnega polkovnika Pavla Jurišića je prevzel po sle generalnega tajnika upokojeni general Voja Živanović. Na seji so zastopani vsi odbori iz notranjosti. Javnost o poteku seje ni obveščena, ker se obravnavajo stvari, ki ne spadajo v široko javnost. Včeraj ob 20. se je vršil v hotelu Bristol banket.

VOJVODA STEPANOVIĆ PRI KRALJU.

Beograd, 9. maja. Včeraj popoldne ob 4. je bil v dvoru vojvoda Stepa Stepanović. O tej avdijenci so se pričele širiti najrazličnejše verzije. Nekateri so šli celo tako daleč, da so rekli, da se ponovno dela na ustvarjanju one tendence, ki stremi za sestavo nevtralne vlade s Stepom Stepanovićem na čelu. V političnih krogih je ta vest vzbudila živahne komentarje, češ, da je ta kombinacija našla podporo pri merodajnih političnih faktorjih, vendar je o njej še preuranjeno govoriti. Drugi so sploh trdili, da je ta kombinacija nemogoča.

Vseskozi pa je kombinacija zelo značilna za sedanjo situacijo vlade, da Pašić še vedno ni položil prisege v dvoru in da se je včeraj odpeljal z avtomobilom v Topčider.

Gotovo je, da je imela Pašićeva bolezen politično ozadje in ni izključeno, da stoji njegovo ozdravljenje v zvezi s kombinacijo vojvode Stepanovića.

Avdijenca je trajala dalj časa. O priiliki avdijence je kralj izrazil Stepanoviću željo, da se udeleži velike nacionalne proslave sv. Vladimirja v Ohridu.

VAŽEN ČLANEK »SAMOUPRAVE«.

Beograd, 9. maja. Današnja »Samouprava« prinaša članek pod naslovom »Naše stališče«, v katerem piše o sporazumu z radićevci. Važnost preokreta pri radićevcih je nesumljiva in je tudi izven vsakega spora. Radikalna stranka dela z vsemi silami na to, da sporazum prinese narodu in državi vse koristi, ki morejo nastati iz tega preokreta. To znači slogu in bratsko sporazumevanje med hrvatskim in srbskim delom našega naroda. Radi pravilnega poteka situacije je potrebno, da je parlamentarna večina popolnoma soglasna v vseh političnih, socialnih in administrativnih vprašanjih, katere bo realnost spravila na dnevni red.

Važno tega članka je v tem, da se priznavajo službeni razgovori za sporazum z radićevci, ki bo sklenjen takoj, ko bodo rešena nekatera važna vprašanja.

SEJA DEMOKRATSKEGA KLUBA.

Beograd, 9. maja. Včeraj popoldne se je vršila seja Davidovićevega demokratskega kluba, na kateri so diskutirali o situaciji in o odnosajih demokratske stranke napram ostalim strankam. V pogledu pogajanj med radikali in radićevci se ne bo klub izjavil, dokler se ne zgode konkretna politična dejanja.

Razgovor s poslancem Pucijem.

Sijajno uspeli občni zbor SKS, še bolj pa dejstvo zblizanja med dvema najmočnejšima skupinama naprednih kmetov, je našim mladim od sil neprijetno. Viden odsev tega so njih ljuti napadi. Ker pa je stara navada mladim, da ne vodijo nikdar načelnega boja, temveč le oseben boj, zato tudi ne napadajo toliko SKS, ko poslance Pucija. Nanj leté vsi njihovi napadi in proti njemu uprizarjajo gonjo, ki je nov dokaz njihove brez-kulturnosti.

Ker pa že mladini tako silovito napadajo g. Pucija, smo se danes obrnili nanj, da vidimo, kako učinkujejo ti mladinski napadi. In videli smo, da zelo malo učinkujejo in da niti najmanj ne zmanjšujejo dobre volje, ki jo je g. Pucelj polen. Ko je naš urednik pokazal g. Puciju, ki se je včeraj ravno vrnil iz Beograda s seje sekcije zakonodajnega odbora za proučevanje zakonskega načrta o kmetijskih kreditih, včerajšnje »Jutro« z njegovimi napadi na g. Pucija in ga zlasti opozoril na infamijo, da sklepa SKS sporazum s SRS samo zato, »da bi postal g. Pucelj minister«, se je g. Pucelj prisrčno nasmejal in dejal:

»Vse to je neresno in me ne more niti najmanj zadel. Predobro vem, da gospodje sami vedo, da so njihovi očitki brez podlage. Zlasti pa se moram smejati, kadar očitajo koristolovstvo meni gospodje, ki so si dali v začetku l. 1919, ko smo skupaj organizirali demokrasko stranko, izplačevati za svoje pičle govorke iz stranke blagajne po 500 do 800 kron in ki so zaman poskušali, da bi tudi meni vsilili potne stroške. Poznam dobro to gospodo in zato tudi vem, kako je treba ceniti njih očitke.«

Razvil se je nato političen razgovor, tekoma katerega je stavil naš urednik g. poslancu sledeče vprašanje:

Občni zbor SKS je naredil na vso javnost zelo globok vtis. Njegovi sklepi pa so prišli tako iznenada, da javnost ne razume še prav njegovega pomena. To tem bolj, ker pišejo mladinski listi tako neresnično o zboru. Zato bi Vas prosil, da mi na kratko poveste, v čem je bistvo sklepa občenega zbora SKS, zakaj ste stopili v stik s SRS?

»Ker smo prišli do prepričanja, da je sedanega neznoznega stanja v Beogradu, zlasti pa v Sloveniji kriva ne toliko zavozena politika mladim in klerikalno-separatistična politika SLS, kakor pa velika razcepjenost kmečkih in delavskih strank ter velika brezbriznost in nodelavnost velikega dela slovenske inteligence, ki je pred mogotci omahnila, oziroma, ki iz nerazumljive sramežljivosti gleda politične dogodke le od daleč.«

Ker smo dalje na hrvatskem vzgledu videli, kaj more doseči enotna fronta, smo se odločili v vodstvu SKS, kot tretja najmočnejša stranka Slovenije za to, kar nam nalaga in ukazuje današnji politični položaj in kar je tako enodušno odobril naš občni zbor.

Gremo za tem, da združimo najpoprejš vse, kar pošteno kmečko in delavsko misli ter čuti. Nato pa hočemo povabiti v to zvezo vsakega poštenega Slovenca ne glede na stan in šaržo, da tako upostavimo kolikor mogoče močno in enotno domačo fronto po vzoru Hrvatov.

Komaj pa smo storili prve pripravljene korake in komaj nam jih je ta občni zbor tako enodušno in sijajno odobril, je že padlo po nas z vso strastjo oboje nam nasprotno časopisje.

Iz protislovij, surovosti, jeze in psovavanja »Jutra«, »Slovenskega Naroda« ter »Domovine«, kakor tudi iz napadov »Slo-

venca« more razvideti, da smo na pravem potu in da nekaj dobrega pripravljamo, tudi tisti, ki morda dosedaj ni znal našega prizadevanja primerno oceniti.

V ostalem Vam pa vseh podrobnosti za enkrat še ne morem razložiti, dokler ni vse perfektno. Ali rečem Vam, da se ne bo ničesar zgodilo brez tistih, ki so v to poklicani in pooblašeni, kakor pa je na primer storil g. dr. Žerjav, ki je sam na svojo roko brez vodstva razcepil stranko in vstopil v vlado, ali ki sedaj zopet brez najvišjega foruma svoje stranke mešetari za vstop v radikalno stranko.«

Korak SKS pomeni na vsak način okrepitev dela za sporazum med Jugoslovenci. Zato dovolite, g. poslanec, še sledeči vprašanji: Kakšni so izgledi za sporazum? Kakšna je vloga Slovencev pri sklepanju sporazuma.

»Da mora do sporazuma priti, to ni samo želja, temveč spoznanje vseh političnih strank. Da se pa ta sporazum ne more izvršiti čez noč ali na eni sami seji, je tudi jasno in zato so že pred nami konture etap tega reševanja.

V prvo etapo spada dobra volja in obojestranska pripravljenost ter korektore dosedanjega nasilnega in razdvajajočega režima.

V drugo etapo spadajo absolutno svobodne volitve, ki — izvršene brez vsakih nasilnih vplivov na ljudstvo — bodo dale tak rezultat, kakor bo odgovarjal nepokvarjeni volji in prepričanju svobodno govorečega ljudstva.

Tej sledi tretja etapa ali pravi sporazum.

Ta bo sklenjen v prvi vrsti med najmočnejšo srbsko in najmočnejšo hrvatsko stranko. Jasno je, da bosta obe ti dve stranki v tem slučaju zastopali skrajno srbske in skrajno hrvatske koriste, ne sicer toliko nacionalno-šovinističnih, kakor v prvi vrsti pokrajinsko-ekonomskih.

Da sem čisto jasen: Banat, Srem, Mačva si bodo čisto gotovo skušali osigurati lažji ekonomski položaj z ozirom na bogastvo svojega prirodnega položaja. Primeru teh bodo sledile vse druge pokrajine.

Če bodo v tem slučaju govorili v imenu Slovenije vedno le gospodje od SLS, ki jim je klerikalizem prvi, glavni, začetni in končni cilj, vse drugo pa le lepote in vaba za volilce, potem je jasno, da Slovenci ne bomo zastopani tako, kakor zahteva naš izvanredni položaj, ki nam sicer ne nudi toliko plodnih in rodovitnih planjav, ki pa nam stavlja na razpolago kot protiutež naše lepe, blizu morja in meje stoječe gozde, naše bogate vodne sile, našo napredno živinorejo ter staro, preizkušeno slovensko pridnost, vztrajnost in podjetnost.

Še slabše pa bi bila Slovenija zastopana v tem slučaju, če bi v njenem imenu govorili pri sporazumu zastopniki tiste mladinske klike, ki je pripravljena prepuštili beograjskim mogotcem vse, kar je posebno našega domačega, slovenskega in pokrajinskega, samo da se obdrži na vladi.

To smo čutili že pred volitvami in zato smo se že takrat odločili, da gremo v volitve sami in za sporazum ter proti vsem tistim, ki sporazum ovirajo in preprečujejo ter s tem vsakodnevno povzročajo obubožanje zlasti našega kmečkega ljudstva.

V tem je zmisel naše domače fronte, za katero se je izrekel naš občni zbor in za katero se bomo borili.«

Socialna zakonodaja v Angliji.

Angleškemu parlamentu je predložil minister Churchill zakonski načrt, po katerem bo 70 odstotkov vsega prebivalstva deležno socialnega zavarovanja. Bistvene določbe zakona so:

Starostno zavarovanje in zavarovanje vdov se združuje z bolniškim zavarovanjem. To zavarovanje vdov se nanaša na 15 milijonov zavarovanih delavcev in na njih rodbine, to je 70% vsega prebivalstva.

Zavarovalna premija se zviša za službenega moškega za 4 penije tedensko in za 2 penija za službeno žensko. Načrt stopi s 4. januarjem v veljavo.

Od tedaj se bodo izplačale zavarovalnine vdovam mož, ki umro po tem terminu in ki so bili po novem načrtu zavarovani. Vdo-

ve dobe za sebe 10 šilingov (150 Din) tedensko, 5 šilingov (75 Din) za najstarejšega in 3 šilinge za vsakega drugega otroka do 14. leta. Vdova s tremi otroci dobi torej tedensko okoli 310 dinarjev. Žene, ki so že sedaj vdove, dobe kot darilo države enake prispevke še šest mesecev po dovršenem 14. letu svojega najmlajšega otroka. Te dobrote bo deležnih okoli 200.000 mater in 350.000 otrok.

Sirote dobe 7 in pol šilinga (okoli 110 Din), če so prvi otrok, drugače 6 šilingov.

Od leta 1928 dalje prejmejo vsi moški in žene, če so plačevali 3 leta premijo po dovršenem 65. letu polno zavarovalnino. Oni pa, ki dovrše tedaj 70. leto, prejmejo polno zavarovalnino kot darilo države, če niso pre-

mij plačevali. Te dobrote bo deležnih 70 tisoč starčkov.

V 80 letih bodo vsi izdatki za zavarovalnino kriti. Zakladni minister je končal svoj predlog z besedami: »Ostrejuje me misel, da so vojna trpljenja položila seme za veliko drevo, v čegar senci bo mnogo generacij našlo varstvo pred življenjskimi viharji. Je to najboljši vojni spomin za one, ki so dali svoje življenje in svojo kri za blagor domovine.«

Pri nas pa se socialna zakonodaja izvaja tako, da so z njo nezadovoljni delojemalci in delodajalci. Na vojne žrtve pa se ozira tako malo, da invalidi še danes niso prišli do svojih pravic in da se vpokojencem ne daje niti onega, kar so oni sami plačali.

In vendar je še polno ljudi, ki pojejo slavospeve o sposobnosti sedanjih vladarjev Jugoslavije.

Politične vesti.

»To bi bilo nekaj za naše »državotvorce«. Vlada Cankova je izdala ukaz, da morajo vsi uradniki in uradnice deklarirati svojo strankarsko pripadnost. Vlada utemeljuje svoj ukaz s tem, da se je konstatiralo, da pripada velik del uradništva zemljodelski in komunistični stranki. Vsled tega je bilo samo v Srbiji aretiranih 35 učiteljev in učiteljic.

»Naloga konference Male antante. Poluradna »Prager Presse« razpravlja o konferenci Male antante v Bukarešti in poudarja, da se bo med drugimi važnimi vprašanji razpravljalo tudi problem sigurnosti. Razpravljalo se bo tudi o sklepih Zveze narodov, ki so bili storjeni po zasedanju v mesecu marcu. Vse države Male antante so pristale na francoski protokol, ki predvideva generalno rešitev varnostnega problema. Sedaj pa gre za to, da se zamenja to generalno rešitev s specialno. Zato mora Mala antanta zavzeti svoje stališče, zlasti še, ker je ona za Srednjo Evropo merodajna. Od srednjeevropskih držav se bo zlasti razpravljalo o Avstriji in Madžarski, ker je vprašanje finančne sanacije obeh držav danes tako aktualno, kakor še nikoli. — Če se bo razpravljalo tudi o Bolgarski, »Prager Presse« molči.

»Kalkovo potovanje. Iz Beograda je odpotoval Kalfov v Bern, odkoder odpotuje v Pariz in London. Svojo namero, da odide tudi v Bukarešto, je opustil, ker je ni smatral vsled sestanka Male antante za oportuno. Govori se, da misli Kalfov odpotovati tudi v Prago, kjer pa ne bo dobro sprejet. Svoje ga prihoda v Pariz ni Kalfov pripravil in po vsej priliki bo v Parizu sprejet kot nezajeljen gost. To se mora sklepati vsled konflikta, ki se je pred kratkim odigral med nekaterimi predstavniki bolgarskega in francoskega poslanstva v Beogradu. — Kalfov je iz Sofije odpotoval v največji tajnosti in za njegov odhod ni nihče znal. Odhod se je prikrival iz strahu pred atentati. — Njegov prihod v Beograd ni uplival tako senzacionalno kot prihod Cankova. Toda vse je ostalo skrajno rezervirano in Kalfova namera, da bi pridobil Beograd za protikomunistično fronto, je propadla.

»Českoslovaška vladna kriza. Pogajanja za rešitev českoslovaške vladne krize se vrše že od ponedeljka dalje. Težkoča ne leži toliko v vprašanju povišanja carine na žito, ko v kompenzacijah, katere zahtevajo socialni demokratje s tem, da je zahteval minister Hodža kot zastopnik agrarcev, da mora biti vprašanje carine na žito rešeno že do 13. maja. To pa vsled tega, ker stopi tedaj v veljavo trgovska pogodba s Poljsko. Socialni demokratje pa odklanjajo določen termin in zahtevajo, da se tudi izvedba raznih socialnih zakonov terminira. Odločitev je prepuščena strankinemu vodstvu.

»Socialno demokrasko pritožba proti izvolitvi Hindenburga. Nemška socialno demokrasko stranka se je pritožila proti izvolitvi Hindenburga, ker so se godile take nerednosti, da je relativna večina 804.151 za Hindenburga oddanih glasov zelo dvomljive vrednosti. Zlasti po deželi so lastniki podjetij in posestev grozili vsem uslužbencem, da bodo odpuščeni, če ne volijo Hindenburga. — Splošno se misli, da je socialno demokrasko stranka vložila svoj protest samo zato, da poudari svojo nepomirljivost do Hindenburga.

»Italijanski imperializem je nenasitljiv. Italijanska vlada je poslala francoski vladi poseben protest, ker so francoske čete vko-rakale v špansko cono. Francoska vlada je odgovorila, da ne mislijo francoske čete tega ozemlja okupirati, temveč pomeni njihov pohod samo kazensko ekspedicijo. To je bila Francija prisiljena podvzeti, ker so ustaši vpadali na njeno ozemlje. — Italijanska vlada se je s francoskim odgovorom zadovoljila, zahtevala pa je, da se skliče za končno ureditev maroškega vprašanja posebna konferenca, na kateri mora biti zastopana tudi Italija. Italijani bi pač želeli tudi v Maroku pospraviti malo ozemlja. Zdi se nam pa, da bo to trd oreh.

50 kandidatnih list na Českoslovaškem pri prihodnjih volitvah. »Venkov«, glasilo čeških agrarcev, je poročal v svojem uvodniku, da nastopi pri prihodnjih volitvah 5 novih strank, in sicer komunistična posl. Bubnikova, klerikalna posl. Kaderke, agrarna Praskova in nova madžarska in slovaška stranka. Ta članek »Venkov« je vzbudil v češki javnosti veliko pozornost in listi so pošteno izpopolnili vest »Venkov«. Tako so poročali »Narodni listy«, da je bilo tekom zadnjih 10 mesecev na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji ustanovljenih ravno 11 novih strank, in sicer 3 slovaške, 1 slovaško-madžarska, 5 madžarskih, 1 židovska in 1 nemška. Na zadržavnem stališču so 2 slovaški in 1 madžarska stranka. Ostale so vse opozicijske. — Po vsem tem treba raču-

nati, da nastopi pri prihodnjih volitvah v čeških deželah 80 kandidatnih list, in sicer 17 čeških in 13 nemških. Češke liste bodo sledeče: 1. republikanska (zemljoradniška), 2. obrtniška, 3. nar. demokrasko, 4. ljudska (klerikalna), 5. čl. socialisti (narodni socialisti), 6. soc. demokratična, 7. komunistična, 8. neodvisni komunisti, 9. lista Vrbenskega, 10. hišnih posestnikov, 11. hišnih najemnikov, 12. lista gazistov, 13. Praskova (agrarni disident), 14. invalidska, 15. Kaderkova, 16. konservativna in 17. državljanska. (Slednji šele pripravljata svojo ustanovitve). — Na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji bo vložnih 20 list, na vsem Českoslovaškem torej nič manj ko 50 kandidatnih list. — Pod takimi okoliščinami izgublja propore pač stalno na veljavi.

Prosveta.

KONCERT PEVSKEGA ZBORA GLASBENE MATICE V LJUBLJANI.

Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani nastopi na svojem prihodnjem koncertu z velikim oratorijskim delom za solo zbor in orkester, in sicer se izvaja Cesar Franck: Les Beattitudes — Osmero blagrov. To delo prištevajo glasbeniki k največjim oratorijskim delom francoske odnosno sploh svetovne glasbene literature. Občinstvo opozarjamo na ta koncert Vse podrobnosti javimo pravočasno.

Pester venec klavirskih skladb nam poda odlični pianist Svetislav Stančič v ponedeljek dne 11. t. m. na V. abonma koncertu Filharmonične družbe. Za svoj spored si je izbral v prvi vrsti klasično klavirsko skladbo. Poleg tega pa izvaja tudi dela jugoslovenske literature v njegovi predelavi in sicer Širolovo Suito in pa Konjovičevi Dve narodni pesmi. Po mnenju nemških kritikov je Stančič pianist odličnih zmognosti, ki mu brze dvoma zagotavljajo svetovni sloves. Za ta koncert so vstopnice v Matični knjigarni.

Skladatelj Emil Adamič je zložil na besedilo Otona Župančiča daljšo skladbo za mešani, ženski in moški zbor »Kresovale tri devojke« in jo je poklonil pevskemu društvu »Zvon« v Trbovljah k njegovi tridesetletnici. — Zelo posrečena, v jugoslovanskem narodnem duhu zložena skladba, izide v eni prihodnjih števil »Zborov« »Ljubljanskega Zvona«, izvajalo jo bo pa prvič pevsko društvo »Zvon« v Trbovljah.

St. Premrl: 4. ženski zbor s spremljevanjem klavirja na besede Karola Širole izide še tekom maja. Založilo jih je ob dvajsetletnici svojega obstoja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani.

Gledališče.

Tenorist gospod Dimitrij Orlov gostuje danes tretjič in zadnjič v ljubljanski operi. Poje vlogo Cania v Leoncavallovi operi »Glumac«. Izvaja se pri današnji predstavi najprvo »Cavalleria rusticana«. Vlogo Sentuze poje prikrat gospa Thieery Kavčnikova, v ostalih vlogah sodelujejo gospodični Korenjakova in Ropasova in gospoda Kovar in Zathay. Dirigira gospod Neffat. V operi »Glumac« poje vlogo Nedde gospodična Frišekova, vlogo Tonia poje gospod Cvejič, Silvio gospod Popov in Beppo gospod Mohorič, dirigira gospod Balatka, režira gospod Šest. Začetek te predstave je šele ob 8. uri. vrši se izven abonmaja.

V nedeljo 10. t. m. pa se poje po daljšem presledku Dvorakova opera »Rusalka«.

Nušičeva veseloigra »Narodni poslanec« se vprizori v nedeljo, 10. t. m. v ljubljanski drami izven abonmaja. V glavni vlogi nastopi g. Povhe, v ostalih gg. Wintrova, Vera Danilova, Slavčeva, Skrbinek, Peček, Kralj, Cesar itd. Režira g. Rogoz. Na to veselo in kratkočasno predstavo opozarjamo zlasti zabaveželno občinstvo.

TABORNIŠTVO NA ANGLESKEM.

Poleg skavtske organizacije (Boy Scouts Association), ki ima okoli 350.000 članov, obstojajo še druge manjše organizacije, katere so nastale vsled nezadovoljstva z Baden Powell-ovo metodo in njegovo konservativno in reakcionarno ideologijo, s katero je podprl svojo organizacijo.

Oficijelni organ »Boy Scouts Association« je po vojni znatno padel. Za voditelje izdaja organizacija mesečnik »The Scouters«.

V organizaciji je deloval posebno John Hargrave na to, da bi se vrnila nazaj na prvotni tir kot si ga je zamislil Seton, pa ni imel nobenega uspeha. Ker je bil vsled svoje ostre kritike izključen iz skavtske organizacije (glej članek: Kibbo Kift v »Narodnem Dnevniku« št. 229 z dne 10. oktobra 1924), je ustanovil leta 1921 novo organizacijo z imenom »Kibbo Kift, Woodcraft Kindred« (gozdovniška bratovščina Kibbo Kift) na podlagi Setonove metode, povdarjajoč pri tem stremenje po rekonstrukciji sedanjih družabnih uredb in pacifizem.

V njegovi organizaciji se nahajajo znani angleški duševni delavci in pacifisti kot n. pr. pisatelj Norman Angel, politik Havelock Ellis, ekonom prof. J. A. Thompson, Somerville Hartings, Mrs. Pethick Lawrence.

Mladina socialističnih krogov se zbira v skavtskih oddelkih, ki so priključeni tkav. Socialist Sunday Schools (socialistične nedeljske šole), v katerih se poučuje ob nedeljah mladina iz teh krogov. Glavni propagator socialističnega taborništva je znani žurnalist in pisatelj H. Price.

Poleg teh obstoja v Angliji tudi politično nevtralna organizacija pristnih Setonovih gozdomnikov (Woodcraft Chivalry) in udruženje katoliških skavtov, katero je ustanovil kardinal Bourne.

Narodu!

Danes proslavljamo po vsej Sloveniji dan treznosti. Obračamo se do vsakega posameznika in do vsakega naroda z nujnim pozivom, naj se zave važnosti in pomena tega dneva in naj obrne pogled sam vase, da spozna svoje napake in ob tem spoznanju trdno sklone, da se teh napak iznebi!

Največ in najbolj grešijo nešteti proti treznosti z nezmernim uživanjem alkoholnih pijač. Menda ni v našem narodu nikogar, ki bi ne poznal škodljivosti alkohola. Vendar in vkljub temu vlivamo vase dan za dnem strup, ki uničuje naše telesno zdravje, ki ubija razsodnost in miselnost duha, ki ugonablja narodovo imetje in ki provzroča nešteto nesreč po rodovinah in občinah.

Te povodnji, ki se vanjo potaplja narodova moč in lepota, ne more nihče zavezati hitreje in izdatneje, nego narod sam z odločnim odporom svoje volje,

V Ljubljani, dne 10. maja 1925.

- Dr. Andrej Karlin,**
škof lavantinski.
- Andrej Kalan,**
gen. vikar, za škofijski ordinarijat
v Ljubljani.
- Drag. Z. Stojanović,**
Divizijski Dženeral, Komandant Drav.
Div. Oblasti.
- Dr. Vladimir Katičič,**
inspektor ministrstva narodnega zdravja
v Ljubljani.
- Dr. Fran Goršič — Dr. Ivo Pirc,**
za Društvo za gojitev treznosti.
- Dr. Franc Dergane,**
za Zdravniško društvo v Ljubljani.
- Engelbert Gangl — Dr. Fux,**
za Jugoslovanski Sokolski Savez.
- Vinko Zor,**
za Prosvetno društvo.
- Joško Paternost — Ivan Tonja,**
za Centralno tajništvo jugoslov. Napred-
ne Omladine iz Slovenije.
- Cilka Krek,**
za Krščansko žensko zvezo.
- Dr. Tominšek,**
za Slovensko planinsko društvo.

ki narodu samemu na čast napravi ko-
nec takemu samoubojstvu!

Vsako naše dejanje in vsaka naša beseda bodi izraz in odjek treznih, jasnih misli, plemenitosti našega čustvovanja in močnatosti, resnosti našega hotenja! Treznost v vsem življenju pomirja sleherno strast, ustvarja temelje bratske-
mu sožitju ter naravnava pridobitne
zmožnosti in tvorne sile vsakega posameznika od samopašnih naslad v strugo obče blaginje, ki zajemaj iz nje ves narod pogoje lastnega razvoja in napredka.

Spoštuj samega sebe in boš živel in delal trezno! Živi in delaj trezno, da se pridružiš oni četi narodnih mož in žena in dostojnih ljudi iz vseh slojev in stanov, ki jim je dobro ime in srečna bodočnost našega naroda vedno in povsod pred očmi!

- Dr. Vilko Baltič,**
Veliki župan ljubljanske oblasti.
- Dr. Otmar Pirkmaier,**
Veliki župan mariborske oblasti.
- Dr. Hinterlechner,**
rektor univerze v Ljubljani.
- Ivan Stanovnik — Josip Oražem,**
za Župansko zvezo za Slovenijo.
- Janko Hočevar,**
za Protialkoholno zvezo »Sveta
Vojska«.
- Dr. Franc Janković,**
za Zdravniško društvo v Mariboru.
- Franc Zabret — Dr. Stanislav Žitko,**
za Jugoslovansko Orlovsko zvezo.
- Anton Jug,**
za Zvezo kulturnih društev.
- Gvido Pogačnik,**
za Slovensko katoliško dijaštvo.
- Franja dr. Tavčarjeva,**
za Kolo jugoslovanskih sester.
- Pavel Kunaver,**
za Zupo izvidnikov in planink
v Ljubljani.

Mezdno gibanje slovenskih novinarjev.

Smelo trdimo, da nima za kulturne raz-
voj slovenskega naroda in pa njegov go-
spodarski napredek noben drug stan toliko
zaslug, ko novinarski. In smelo trdimo, da
je vsaj tretjina vseh uspehov posameznih po-
litičnih strank dosežena edina s pomočjo po-
žrtvovalnega dela slovenskega žurnalista.
Bil bi zato akt samo najbolj priproste pravi-
čnosti, če bi se javnost vsaj malce od-
dolžila slovenskim žurnalistom. Predvsem pa
bi morale to storiti vsaj stranke, ki so naj-
bolj živele od novinarskega dela.

Toda revež tisti, ki računa na hvaležnost.
To morajo zdaj okusiti slovenski novinarji.
Skušajo doseči kolektivno pogodbo z lastni-
ki listov, toda vsa njihova prizadevanja so
zaman, ker lastniki listov nečejo. Na čelu teh
pa je »Slovenec«, glasilo onih, ki so dosti-
krat povdarjali in ki še povdarjajo, da so
za uveljavljanje socialnih načel. Mnenja smo,
da so novinarji v pravici in zato bomo pod-
pirali njihov boj in zato ponatiskujemo čla-
nek, ki ga je objavil g. Golouh v »Socialistu«.
— Članek se glasi:

V Sloveniji je nekaj dnevnikov, tednikov
in drugih časopisov, ki so se zlasti po vojni
močno razvili. S tem se je tudi število stal-
no zaposlenih novinarjev precej povečalo.
Medtem, ko je pa skoro vsem ostalim kate-
gorijam fizičnih in duševnih delavcev uspe-
lo urediti vsaj deloma njihove službene pre-
jemke in odnose potem kolektivnih po-
godb in zakonov, so ostali ravno naši novi-
narji še vedno pri starih, prav nič vzornih
razmerah: nimajo kolektivno urejenih služ-
benih pogojev, stalno določene plače, dogo-
vorno odmerjenega delovnega časa itd. Novi-
narji zaostajajo v tem pogledu za vsako še
tako manualno kategorijo delavcev, dasi je
njihovo delo izredno težko, duševno zelo na-
porno. Slovenski novinarji se tega parado-
ksalnega, trajno absolutno nevedrznega sta-
nja dobro zavedajo in so se zato pridno okle-
nili svoje poklicne organizacije. Pri Jugo-
slovanskem novinarskem združenju, sekcija
Ljubljana, so organizirani vsi poklicni novi-
narji v Sloveniji. Poleg Zveze grafičnih de-
lavcev, je to morda edino društvo v Sloveni-
ji, ki tesno združuje vse poklicne tovariše
v eni in isti organizaciji. In to je doslej
morda edina dejanska pridobitev naših no-
vinarjev. S tem dejstvom bodo morale nam-
reč nekoliko bolj računati tudi uprave slo-
venskih listov. Organizaciji, ki šteje v svo-
ji sredi vse nastavljenice dotične kategorije,
se ne more trajno bagatelizirati.
Novinarsko združenje je težilo z vso silo
za tem, da se končno uredijo tudi službene
razmere njegovih članov. Društveni odbor

je izdelal osnutek kolektivne pogodbe in ga
predložil običnemu zboru združenja. Obični
zbor je ta načrt odobril ter pooblastil dru-
štveno vodstvo, da ga pošlje preko Delavske
zbornice vsem časopisnim podjetjem v Slo-
veniji. Dokaj skromne so zahteve, ki jih ta
načrt kolektivne pogodbe vsebuje. Novinarji
si so sami dovolj zavedali težav, s kateri-
mi se morajo časopisne uprave v Sloveniji
boriti. Omejili so močno svoje upravičene
zahteve in so bili še vedno pripravljeni, po-
gajati se o onih točkah, ki bi se zdele vzlic
temu pretirane. Pa je križ. Tudi lastniki, od-
nosno upravniški listov, torej podjetji, ki če-
šče tako odločilno vplivajo na javno mislje-
nje in pri katerih bi moralo v prvi vrsti
vladati širokogrudno, moderno razumevanje
socialnih težav novega časa, tiče še vedno
prav globoko, pregloboko, rekli bi, preodur-
no v znani nazadnjaški ozkostrčnosti, v mi-
zoneističnem konservativizmu, kakršnega je
bilo od nekdaj dosti in preveč v naši ožji
očetnjavi. Za predpotopno mišljenje nekate-
rih ljudi iz tega miljenja, je dovolj značil-
na okolnost, da se niso hoteli upravniški
»Slovenec« vobče odzvati vabilu Delavske
zbornice za pogajanja. Ignorirali so mezdno
gibanje novinarjev, ignorirali so vprašanje
kolektivne pogodbe, ignorirali uradna vabi-
la na pogajanje. Izmišljali so se celo osebnim
urgencam podpisane, doslej dokaj po-
trpežljivega sindikalnega referenta novinar-
skega združenja, ter istotako osebnim urgen-
cam tajnika Delavske zbornice. Gospodom
upravnikom »Slovenca«, ki so osebno naj-
brže vsega spoštovanja vredni ljudje, more-
mo po vsem tem vendar javno povedati, da
je njihovo postopanje skrajno nelepo in da
je ta njihova svojevrstna španska diploma-
cija precejšnja netaktnost, in kar je na tem
božjem svetu najhujše, piramidalna... ne-
duhovitost.

Sele kasneje in po ovinkih smo izvedeli,
da ne mara »Slovenec« konzorcij take in
enake kolektivne pogodbe, ker bi morali v
tem slučaju priznati načelo organizacije ter
reševati sporazumno z novinarskim udru-
ženjem vsa eventualna sporna službena vpra-
šanja. Doslednost pa taka in taka. »Slove-
nec« je glasilo Slovenske ljudske stranke,
piše čisto prav radikalno o socialnem vpra-
šanju, njegovi upravitelji pa se branijo or-
ganizacije in sila skromne kolektivne pogod-
be, za prav skromno število nastavljenec.
Pa o tem eventualno drugič. Pribiti moramo
samo, da je vsled tega njihovega čudnega
— da rabim najmodernejši izraz — zadrž-
nja, vse mezdno gibanje slovenskih novinar-
jev močno oteženo. Vabilu za pogajanja

se je doslej odzval edino zastopnik »Jutra«,
ker pa zastopnikov »Slovenca« le ni bilo zra-
ven, so si tudi uprave ostalih listov vzele čas.
Morda leži nekaj krivde na vsem tem tudi
pri tovariših, ki so zaposleni pri »Slovenca«.
Morda. Zdi se mi — kako bi rekel? —, da
se niso za stvar dovolj zanimali. Tovariš
Smodej je podpredsednik Jugoslovanskega
novinarskega združenja, od njega pričaku-
jemo, da bo kot urednik »Slovenca« pozval
s primernim povdankom upravo, da mora pri-
znati načelo kolektivne pogodbe in organi-

* Ni popolnoma točno, ker so tako mari-
borska lastništva listov, ko tudi naše, izja-
vila, da so pripravljena stopiti v pogajanja.

„Jutrovci“ in politika SKS.

(Dopis iz krogov SKS.)

Mladinsko časopisje kar besni radi poli-
tike SKS, ki odločno gre za tem, da se zdru-
žijo vse stranke delovnega ljudstva v naši
državi. Besnenje dokazuje, da je SKS na
pravem potu, na takem potu, ki pomenja
skorajšnji konec mladinskega nasilja in
mladinske protiljudske, a posebno še mla-
dinske protislovenske politike. Strah pred
lastno smrtjo povzroča pri mladini tako
divjanje. Jasno, da v takem razpoloženju
tudi niso več v stanu boriti se z stvarnimi
argumenti. Samo pogledjmo »Jutro« in »Do-
movino«, pa takoj najdemo, da je edini
vzrok SKS politike iskati kajpada v želji g.
Pucelja, postati minister.

Pred vsem konstatiramo, da je tak način
boja skrajno nizkoten in vendar edino pri-
meren za naše mladine, ki imajo o svoji
kulturi sicer zelo visoko mišljenje, dasi-
ravno njihova dejanja govore ravno na-
sprotno. Dalje konstatiramo, da je g. Pucelj
tekem zadnjih dveh let mogel imeti mini-
strsko mesto, kolikorkrat bi ga hotel. In
vendar ga ni sprejel, kar dovoljno označuje
njegov značaj. Končno v tej zvezi beležimo,
da g. Zerjav lani niti poslanec ni bil in
vendar je v jesen, ko se je pripravljala pa-
dec Davidovičeva vlada, sedel cele tedne v
Beogradu. Zgodilo se je potem, da g. Rei-
sner ni postal minister, dasiravno je bil po-
slanec, pač pa je zasedel po dolgih tednih
vztrajnega čakanja ministrski stolček gosp.
Zerjav, ki ni bil poslanec. Toliko o »mini-
strih«.

Ne vem, ali so mladini prečitati Maruš-
čev in Puceljev govor z našega strankinega
občnega zbora. Ako so prečitati, potem so
mogli najti v teh govorih celo vrsto stvar-
nih podatkov, s katerimi se pojasnjuje se-

zacije, kakor so to pripravljene storiti upra-
ve ostalih listov. Brez skupnega prizadeva-
nja in solidarnosti ne bo uspeha. Ne gre, da
bi se vsled »Slovenca«, odnosno vsled nje-
gove uprave in uredništva razbilita v nič
cela akcija. Da se razumemo.

Grdo bi pa tudi bilo, če bi se uprave osta-
lih listov trajno sklicevale na odsotnost »Slo-
venčevega« konzorcija in zavlačevale v nedo-
gled sklenitev službene pogodbe v tej ali oni
obliki.

Nadejamo se vendar, da bo končno zma-
gala pri vseh upravah — tudi pri »Sloven-
čevu« — priprosta zdrava človeška uvidev-
nost in da nam ne bo treba o stvari več
pisati. Zapečateni in podpisano.

danji politični položaj. Navajam n. pr. sle-
deče trditve g. Pucelja: a) Kralj sam želi
zblizanje med Srbi in Hrvati, med radikali
in radičevci. Kralj to želi, ker je prepričan,
da je potrebno v interesu države. Naš vlad-
dar to želi vkljub temu, da mladini iz vrst
samostojnih demokratov z vsemi silami de-
lujejo proti sporazumu radičevcev in radi-
kalov. 2. Pavle Radič se pogaja z radikali
sporazumno z Davidovičevci. Davidovičeva
skupina kot zares patrijotičen del nekdanje
demokratske stranke se dobro zaveda, od
kolike koristi bo za državo sporazum med
Hrvati in Srbi, zato vodi to skupino ista že-
lja, kakor našega kralja. 3. Iz vsake nove
politične kombinacije so mladini popolno-
ma izključeni. Klerikalci pa tudi.

To so tri zanimive trditve v govoru g.
Pucelja. Na te naj mladini odgovorjajo! To-
da dvomimo da so pri svojem sedanjem
duševnem stanju še sposobni za stvaren raz-
govor. Pisava mladinskih glasil zadnje dne-
ve to skorajda popolnoma izključuje.

Končno pa ne smemo prezreti sledečega
dejstva: Mladini so ves čas vpili, kako po-
trebna je Slovenem napredna fronta. Sami
so popolnoma nesposobni napredno fronto
vsvariti, pač pa to morejo doseči napredni
kmetje, obrtniki in delavci. SKS in SRS sta
se resno lotili tega dela in sta dosegli že
lepe uspehe. In vendar mladina napredna
fronta naenkrat ni več po godu! Čudaki!
Se vidi, da je tem ljudem vsaka lepa stvar
deveta briga in da jim je važen le interes
njihove klike. Gotova klika mora biti na
vrhuncu; ako to ni, tedaj z loparjem po
najlepši stvari! Ni čudno potem, da število
nasprotnikov mladinske politike stalno
raste!

Koncert „Zveze slovenskih pevskih zborov“.

(3. maja 1925 v Unionu).

Težko mi je pisati o njem, ker sem ga
aranžiral, vodil, sam na njem nastopal in
ker tudi vseh izvajanj nisem slišal. Posa-
meznih društev itak ne mislim podrobno
ocenjevati, zato se bom omejil le na par mi-
sli o prireditvi sami.

Predvsem o vzporedi nekaj. Na poziv Zve-
zinega odbora včlanjenim društvom k sode-
lovanju na koncertu se je priglasilo 15 dru-
štev, med temi 4 ljubljanska in 11 izven-
ljubljanskih. Pevski zbor Glasbene Matice
ni mogel nastopiti, ker je bil baš sredi nuj-
nih vaj za Cezar Frankovo večje delo »Bea-
titudes«, »Slavec« zadnje čase ni imel pe-
vskih vaj, »Ljubljana« pa je brez pevovodje.
— Vsi zbori, ki so se prijavili k sodelovan-
ju, so poslali naslove skladb komaj teden
dni pred koncertom. Iz vsega sem videl, da
je skladatelj Emil Adamič zastopan z 18
zbori, kar je dokaz, da njegove skladbe dru-
štva najraje pojo. Zanj je to priznanje. Ker
se mi je vzpored vendar zdel preenoličen
in bi bil rad iz njega vrgel par predpotop-
nih pesmi, sem pisal 6 pevovodjem, naj si
zbero za svoj nastop kaj drugega, odgovorili
so vsi, da nimajo drugih skladb nastudira-
nih in ostati je moralo pri starem.

Pri sestavljanju vzporeda me je vodila mi-
sel, naj nastopijo manjši, šibkejši zbori —
tudi z ozirom na izbiro starejših in novejših
skladb najprej, da bi bil napredek posamez-
nih čim očitnejši. Uvrstil sem v prvi del
tudi vse one zборе, ki so se morali vrniti
že s prvimi večernimi vlaki domov, boječ
se, da bo vzpored trajal predolgo. Iz tega
vzroka je bil skupni zbor določen za konec
I. dela, namesto za zaključek koncerta.

Vsi nastopajoči zbori so pokazali lep, ne-
kateri celo velik napredek. Nastopali so toč-
no, disciplinirano. Ko je zbor stal na odru,
sta v garderobi že naslednja dva čakala na
nastop. Take vzorne discipline nisem prič-
koval. Trem sem opazil prav malo; vsa dru-
štva so nastopala pogumno, samozvestno.
Petje je bilo večinoma dobro ali zadovoljivo.
Nekateri zbori so si izbrali za svoje zmož-
nosti pretežke pesmi, kar se je vedno poznalo.
Preko moči ne gre, tembolj, če ni na razpo-
lago dobrega glasovnega materiala.

Mnogo napak delajo zbori pri dihanju in
friziranju; vobče polagajo premalo pažnje
izgovorjavi teksta in še manj pronicanju v
vsebinsko petih skladb, doživeltju. Semintam
se je pri nekaterem zboru utrlilo in seglo v
srce, ker je bilo prednašanje obuteno, naj-
večkrat pa je bil utis hladen. V tehničnem
oziru zbori napredujejo; še bolj bodo, če si
ustanove pozimi pevske šole po šoli Fr. Ma-
rolta ml. (To šolo izda v kratkem pevski
zbor Glasbene Matice v Ljubljani).

Dinamika ni bila slaba le premalo pažjo
vsa društva na prehode iz ff v p in narobe.
Vse se vrši skokoma, brez srednje poti.

Izmed petih skladb bi jaz dal na vsem
vzporedu — z ozirom na njihovo umetni-
ško vrednost — prvenstvo E. Adamičevi

»Mara u jezeru«, »Za njo kot riba za vodo«
in »Nina mia, son barcarol«. — Nekatera
društva so proti moji volji in brez dovolje-
nja pela še druge skladbe, izven vzporeda,
kar je seveda graje vredno.

V I. delu je izvrstno pela »Lira« iz Kam-
nika, v II. delu je velik napredek od lani
pokazal Šentjakovski pevski zbor. Lepo je
pela »Sloga«, dasi z Adamičevim »Čez morje v
vase« ni zadela pravo; imponirala mi je VIII.
Mokrančeva rukovet »Zvona« iz Smartna
pri Litiji (na pamet), ugajal temperamnetno
podani Lajovčev Pleš kralja Matjaža po
»Zvonu« iz Trbovelj. Dobro se je odrezala
tudi »Drava« iz Maribora, vendar ne tako
lepo kot na lastnem koncertu v Mariboru.
»Krakovo-Trnovo« ter zbor Glasbene dru-
štva v Kočevju sta pela topot boljše kot
zadnjič, ko sem jih slišal. Pevski zbor Ci-
talnice v Kranju se pomlaja v novem duhu.
»Lipa« iz Litije poje ljubko, »Zora« iz Je-
žice, »Zarja« iz Tazna ter pevsko društvo iz
Dolenje vasi pri Ribnici so na začetku tr-
njeve poti navzgor. »Lj. Zvon« je po komaj
štirinajst dnevnem študiju bil težko Adami-
čev »Nina mia, son barcarol« (pri kateri
sem pustil izredno težke prehode zaradi
varnosti intonirati, pa bi šlo tudi brez tega)
in istega skladatelja »Pomladansko slutnja«,
ki še nikoli ni bila izvajana.

Skupni zbor je štel nekaj pod 300 pevcev.
Pel je nalašč za ta koncert komponirano
Adamičev »Zdravico«, lahko pa tudi učin-
kovito skladbo. Na čast vsem sodelujočim
pevcem priznam, da so jo dobro znali in
točno skupaj zapeli, po prav kratki vaji.
Vtis skupnega zbora je bil menda velik. Do-
sti pevcev je ostalo v dvorani in raje poslu-
šalo, kar seveda ni bilo prav.

Koncert je trajal s pavzo 20 minut skoro
tri ure, dvorana hotela Union je bila nat-
pano polna občinstva, ki je izvajanja spre-
jela z veliko pohvalo. Napredek, ki so ga
društva na tem koncertu pokazala in pri-
znanje ljudstva, naj jih bodri še k intenziv-
nejšemu delu v društvih, k resnemu delo-
vanju na koncertnih odrih in prosep naše
pevske kulture in jugoslovanske pesmi.

Končujoč poročilo in zahvaljujoč se vsem
sodelujočim za trud pa ne morem zamolčati,
da so oficijelni krogi (vlada, vojaška oblast
itd.) naš pevski praznik prezrli in niso po-
slali na koncert ne enega zastopnika. Za-
vedamo se, da smo važen kulturni faktor,
in kaj takega ne zaslužimo.

Zorko Prelovec.

Rogaška Slatina, 6. maja 1925.

V NEDELJO 10. MAJA MAJNISKI IZLET
V ŠOSTANJ POVODOM OTVORITVE
SOKOLSKEGA DOMA!

Dnevne vesti.

NEUMNOST KOT ARGUMENT.

»Slovenski Narod« utemeljuje persekucijo uradništva s tem, da so tudi klerikali hoteli persekuirati uradništvo. Pri tem se zlasti sklicuje na to, da je baje zlasti prof. Remec kot poslevoedeči podpredsednik SLS zahteval, da se prestavi oziroma upokoji cela vrsta naprednih uradnikov.

Recimo, da so klerikali ne samo hoteli, temveč tudi resnično persekuirali uradništvo. Ali mar iz tega sledi, da morajo sedaj preganjati uradništvo tudi naprednjaki?

Ce so storili napako klerikali ali jo morajo sedaj ponoviti tudi naprednjaki? Vsaj bi po tej logiki bila dopustna vsaka tatvina, vsak uboj in vsak zločin, ker vedno bi mogel obtoženi reči: Saj je tudi N. N. ukradel, ubil in zagrešil zločin.

Argumentacija »Slovenskega Naroda« zato ne drži, ker neumnost je bila dosedaj argument samo pri noreh. Ti pa v slovenski javnosti vseeno še nimajo besede in zato je vsa pošena javnost enodušna v sodbi, da je persekucija uradništva iz političnih, pa tudi iz vsakih drugih vzrokov, nemoralna, protidržavna in skrajno brezkulturna. Vredna in dostojna samo onih, katerim je dobro vsako sredstvo, pa magari, da ga dobe od Petra Smole.

— Paralela. Ko je praznoval g. Josip Turk svojo šestdesetletnico, so priredili mladini tak tam-tam, kakor da bi praznovali jubilej našega prvega kulturnega delavca. — Ko pa je praznoval g. Andrej Senekovič svojo zlato poroko, pa so jo mladini premolčali. Nočemo primerjati kulturnih zaslug g. Senekoviča z onimi g. Turka, ker je to čisto nepotrebno. Toda opozorili bi le na delo v občinskem svetu, ko sta bila nekoč g. Senekovič in g. Turk kolega. Tedaj si g. Turk pač nikdar ne bi mislil, da bo njegov jubilej tako silno slaven in pompoznen, jubilej g. Senekoviča pa prezrl. V resnici! Kdor tega še ni vedel, ta je ob praznovanju jubileja g. Turka spoznal, da je mladinska stranka — stranka slovenske inteligence. Ali mar ne?

— Novi slovenski pregovor. »Slovenski Republikanec« piše, da je nastal po zaslugi »Slovenskega Naroda« nov pregovor. Če namreč kdo kako posebno neumno napiše, potem pravijo danes ljudje, da je neumna ko »Slovenski Narod«. — Novi pregovor sicer ni bogzna kako fin, ampak zato je tembolj resničen.

— »Slovenski Narod« še vedno zagovarja persekucijo uradništva in namiguje, da sta profesorja Remec in Jarc brez patriotičnega duha. Očitek je sicer precej »Narodov«, toda recimo, da je utemeljen. Kako pa zagovarja potem »Slovenski Narod« kazensko persekucijo pro. Ribariča in prof. Bračuna, zakaj patriotizem obeh teh gospodov je vzvišen nad vsak dvom! To naj nam odgovori »Slovenski Narod«, ne pa da se lovi za praznimi čenčami.

— Prihod čeških gostov na glavni zbor NSS v Ljubljano. Včeraj popoldne so dospeli v Ljubljano zastopniki češkoslovaške socialistične stranke: podpredsednica in poslanka s. Franja Zeminova, poslanec Emil Spatny, glavni tajnik Antonin Šolc in urednik »Českega Slova« Černý, ki se udeležijo glavnega zbora NSS. Na kolodvoru so češke goste pozdravili člani načelstva NSS z načelnikom Ivanom Deržičem, generalni konzul Češkoslovaške republike dr. Beneš, zastopnika Češke Obce, predsednik inž. Kasal in tajnik Klapalek ter mnogoštevilna delegacija raznih narodnosocialističnih organizacij. Sprejem in pozdrav na kolodvoru je bil prisrčen in bratski. Zvečer je priredilo načelstvo NSS milim gostom pozdravni večer v posebni sobi hotela »Slova«. Na pozdravnem večeru so se izmenjali medsebojni pozdravi. Večer je potekel v najlepši bratski harmoniji.

— Glavni zbor NSS v Ljubljani se vrši, kakor že javljeno, v nedeljo, 10. t. m. ob 9. uri popoldne v veliki dvorani hotela »Union«. Na predvečer se vrši ob 7. uri zvečer v bivši restavraciji Narodnega doma delegatsko zborovanje; isti popoldan ob 3. uri pa seja osrednjega izvrševalnega odbora. Načelstvo NSS vabi vse delegate, da se vseh zborovanj udeležijo točno. Tudi vabi vse člane, da se mnogoštevilno udeležijo nedeljskega glavnega zbora.

— Na naslov neke organizacije NRS v večjem kraju ljubljanske oblasti. Pred približno poldrugim letom je storila ista na podlagi neresnic in izmišljotin, da ne rečemo laži, nelep korak proti svojemu pravilno izvoljenemu funkcionarju. To se je zgodilo pod uplivom oseb, ki so se pridružile NRS bolj iz koristolovja kot prepričanja — proti osebi, ki se je pridružila NRS dokazano iz obratnih motivov. Posledice za prve so ugodne, uživajo na osnovi dela drugega maršalika, posledice za drugega so porazne. Danes izpregledava že mnogi in to tiho obsojajo. Ali je med člani dotične organizacije dovolj poštenja in časti, da se storjena krivica popravi?

— Iz državne službe. Dr. Jakob Štefančič, referent pri agrarni direkciji v Ljubljani je premeščen v isti lastnosti v Maribor; Albert Vedernjak pa od agrarnega urada v Mariboru k mariborski oblasti.

— Reorganizacija italijanske zračne flote. Kakor poročajo iz Rima, se ima italijanska zračna flota reorganizirati. Stela bo odslej 2418 oficirjev, med temi 26 generalov, 4197 podčastnikov in 25.000 vojakov. Zračna flota bo obstajala iz 90 eskadril, od katerih se pridene 60 armadi na kopnem, 18 mornarič in 12 kolonijam. Skupno število aeroplanov, s katerimi naj razpolaga Italija, se ima zvišati na 2070.

— Prvi Madžar odlikovan z našim redom. Nikolaj Secheni, bivši sekretar pri madžarskem poslanstvu v Beogradu, ki je sedaj premeščen v Prago, je odlikovan z redom Sv. Save IV. vrste. To je prvi Madžar, ki je bil po vojni odlikovan z našim redom.

— Bombni atentat gimnazijcev na Poljskem. Zdi se, da se hoče v Poznanju vladajoča atentatorska atmosfera raztegniti na dijaštvo. V poljski gimnaziji v Vilni so udri predvčerajšnjim okrog 11. ure popoldne trije dijak, ki radi slabih učnih uspehov niso bili pripuščeni k maturi, v šolsko sobo, v kateri je bilo baš zbranih nekaj profesorjev, ter so oddali par strelov nanje. Eden izmed profesorjev je bil težko ranjen in umira, ravnatelj pa je bil lahko poškodovan. Eden izmed učencev je hotel vreči bombo med profesorje, toda preden jo je vrget, je eksplodirala pred njegovimi nogami. Trije dijak, med njimi atentator, so bili ubiti, deset pa jih je bilo težko poškodovanih.

— Liana Haid ponesrečila. Znana filmska umetnica Liana Haid je dne 6. t. m. v Berlinu ponesrečila. V filmu »Ogenj ljubezni« je imel nesti Liano Haid njen partner Walter Rilla iz gorečega gledališča. Ker pa so uprizorili ogenj preveč naravno, so se moral Rilla nasloniti na ograjo stopnišča, ograja se je podrla in Rilla je padel z umetnico v globočino. Obadva sta bila težko poškodovana. Liano Haid so morali prepeljati celo v bolnico, kjer je bila takoj operirana.

— Atentat na Prunseja. Kakor se poroča iz Moskve, je bil izvršen tam prvega majnika med vojaško parado atentat na predsednika revolucionarnega vojnega sveta, Prunseja. Neki vojak je vrget proti Prunseju bombo, ki pa ni eksplodirala. Defilacija čet kljub temu ni bila prekinjena. Krivci so bili baje še istega dne ustreljeni.

— Avtomobilska nesreča ogrskega magnata. Grof Georg Palavicini se je peljal te dni z dvema komesama in nekim Amerikancem v avtomobilu v mestni log pri Budimpešti. Avtomobil se je zalezel v drevo in vsi udeleženci avtomobilske vožnje so

bili prepeljani težko poškodovani v bolnišnico.

— Zenitovansko potovanje v — smrt. Iz Geneve poročajo: Pri Final Marina so našli od brzovlaka povožen avtomobil, v katerem se je nahajal ameriški par na zenitovanskem potovanju. Novoporočena sta obležala na mestu mrtva; šofer je podlegel svojim poškodbam nekoliko pozneje.

— Svetovni list v enem izvodu. »Tit Bits« pripoveduje o zanimivi anekdoti, ki se je odigrala med zadnjo boleznijo lorda Curzona. Konservativni državnik je čital seveda vsak dan svoj »Times«, tudi ko je bil že hudo bolan ter je moral prinašati »Times« neugodne buletine o njegovem stanju. Da so pacientu prikrili njegov položaj, so dali tiskati dnevno poseben izvod »Timesa«, v katerem je bilo označeno Curzonovo stanje kot zelo povoljno. Ta pobožna laž se je nadaljevala, dokler ni lord umrl.

— 14 letni lopov. Iz mesteca Strehlen na Pruskem se poroča o bravuri 14 letnega fantiča, ki je podobna filmski senzaciji. Mali Krause iz Töppendorfa, dasi mu je šele 14 let, je nevaren in divji človek. Njegove lumparije so ga spravile v prisilno vzgojalnico. Toda železne mreže mu ne morejo odvzeti prostosti. Znan dezertir je, zakaj štirikrat je že ušel iz policijskih in sodnijskih zaporov. Največje junaštvo pa je doprinesel te dni v Strehlen, kjer je bil zaprt v drugem nadstropju. Izmužil se je pri belem dnevu skozi omrežje svoje celice v sami srajci. Ko je prišel na prosto, je hotel kot dober plezalec balansirati od okna do okna do strešnega žleba. In tako je obvisel v nevarni visočini, ko ga je zagledal neki paznik. Vitez ključev je teklen po lestev. Toda lestev je bila prekratka. Med tem, ko je šel paznik iskat drugo daljšo lestev, je skočil Krause na ono, ki jo je imel pred nosom. Skok se je posrečil, in fant je pobegnul. Dva druga paznika in dva uradnika sta tekla za njim, on pa je dirkal v sami srajci, kolikor so ga nesle noge. Zasedovalci so ga ujeli, toda fantič se je branil z udarci, ugrizljaji in brcami ter je prišel končno še vedno v srajci pri belem dnevu na Breslavske šose, dokler ga ni ujel slučajno mu nasproti prišli kolesar.

— Odlične priče. Kakor se poroča iz Rima, je pozvalo sodišče v Viareggio vsled tožbe 14 umirovljencev, ki so bili svoječasn v službi vojvode Roberta Parmškega, ter zahtevalo izplačilo svojih pokojnin od leta 1918 dalje, sledeče priče: bivšo cesarico Zito, bolgarskega kralja Borisa, njegovega brata in vse naslednike vojvode Parmškega iz prvega in drugega zakona. Vabila se glase za dne 21. julija 1925.

— Boj z roparji. V hišo trgovca Živkovića v Beotinu so vlomili pred par dnevi roparji. Živković je ležal že v postelji, ko je čul v posebni sobi sumljiv ropot. Ne da bi premišljal, je zgrabil browning ter je ustrelil skozi steklena vrata v sosednjo sobo. Roparji so odgovorili takisto s strelji. Živković je streljal ležeč na tleh hrabro dalje, dokler je niso roparji odkurili, pusteči za seboj krvavo sled. Živković ni bil ranjen.

— In vendar so ga našli. Včeraj je bil aretiran v Ljubljani navarni tat, 27 letni Viktor Zamuda, rojen in pristojen v Stameince pri Sv. Jurju ob Ščavnici. Iskalo ga je srezko sodišče v Šabcu, odkoder je pobegnil, zaprt radi tatvine, okrožno sodišče v Mariboru, redarstveno poverništvo v Osljaku, orožniška postaja v Jurševcu pri Ptuj in ljubljanska policija.

— Drzen vlom v Parizu. Pariški listi poročajo o drznem vlamu, ki je bil izvršen te dni v hospicu za tuberkulozne v Parizu. Neznani lopovi so se pripeljali ponoči v avtomobilu pred hospic. Splazali so preko železnih vrat, odprli večna vrata ter prišli tako do blaginje, ki so jo mirno navrtali. Vlomilci so morali vedeti, da je shranil prejšnji dan ravnatelj v blaginjo uradniške mesečne plače v znesku 570 tisoč frankov. Ker so zvrtili premajhno odprtino, niso mogli odnesti celoga zneska, marveč »samo« 880 tisoč frankov.

Kam pa danes zvečer?
V dvorano »Kazine«, tam priredi pevski odsek »GRAFIKA« svoj prvi zabavni večer s petjem, plesom in drugimi zabavnimi točkami.

Ljubljana.

PODPIRAJMO AKCIJO V KORIST NASEGA OTROKA. Danes, soboto popoldne, ob pol šestih vsi k živemu šahu na prostoru »Atenac« — Tivoli. Predprodaja vstopnic v trafiki Praprotnik, Prešernova ulica in pri blagajni. Sedeži od Din 30.— navzdol, stojišča Din 10.— in 5.—

1 — »Jurjevanje« na Ljubljanskem gradu se vrši jutri 10. maja. Rodoljubi, odzovite se svoji sveti narodni dolžnosti s tem, da posetite jutri vsi Ljubljanski grad! Za dobro in ceno potrebo je izvršno preskrbljeno. Na sporedu je godba, petje, srečolov in drugih zabav polne koše. Torej na svidenje jutri »tam gorik«!

1 — Trgovski društvo Merkur za Slovenijo v Ljubljani obvešča vse one, ki so prijavili udeležbo za nedeljski izlet, da se isti vrši ob vsakem vremenu. Za slučaj slabega vremena odpade pešizlet v Lukovico. Odbor.

»PEDAGOSKI TEDEN« V MARIBORU.

Spored predavanj »Pedagoškega tedna«, ki se vrši od 11. do 16. maja t. l. v veliki kazinski dvorani dnevno ob 19.45 uri:

V ponedeljek, dne 11. maja: Gonilne sile in glavne smeri šolsko-reformnega gibanja. (Gustav Šilih).

V torek, dne 12. maja: Reforma osnovne šole. (M. Senkovič).

V sredo, dne 13. maja: Reforma meščanske šole. (Fr. Fink).

V četrtek, dne 14. maja: Reforma srednje šole. (Iv. Fava).

V petek, dne 15. maja: Reforma učiteljske izobrazbe. (Dr. Fr. Zgeč).

V soboto, dne 16. maja: Reforma nadaljevalnega šolstva. (Drag. Humeč).

Sokolstvo.

Otvoritev Sokolskega doma v Šostanju dne 10. maja bo, kakor kažejo nebesna znamenja, tudi pravi spomladanski praznik, ki bo naš v naša prerajena srca cvetja čiste radosti in veselega razpoloženja. Vse je pridno na delu, tudi odziv od strani vseh sosesčanov je zelo razveseljiv. Tako upamo, da se v Sokolskem domu zbere ena sama velika družina, da dostojne zbere drage nam goste, katerih prijave so tudi številne. Dosegli smo tudi, da odhaja večerni poseben vlak iz Šostanja do Celja ob pol 10. uri zvečer, s čemur je gostom omogočeno prisostvovanje teledadni akademiji. Sokolsko društvo v Šostanju zove še enkrat sive Sokolove na Gjurjev danak! Nasvidenje!

**O LAJŠANA PLAČILA ZA
O BLEKE DAJE
O. BERNATOVIČ.**

Edgar Rice Burroughs:

Tarzanovi doživljaji v džungli.

Taug ni imel samo teh instinktov dobro razvitih, v njem je dihala globoka naklonjenost napram svojemu otroku. Kajti Taug je bil nenavadno nadarjen član teh velikih opic, o katerih si domaćini le šepetajo in jih noben belokožec še ni videl.

Kakor vsak oče, tako je občutil tudi Taug izgubo svojega otroka. Nam bi se zdel mali Gazan lahko ogabna kreatura, toda za Teeko in Tauga je bil lep in pameten, kakor za nas naši Janezki, Maričke ali Lizike. Poleg tega je bil prvorojenec, edinec in sin — torej tri stvari, zaradi katerih bi se slehernemu očetu ugneznil v zenicah.

Nekaj trenutkov ga je ovahaval. Z jezikom in ustnicami je gladil razmršeno dlako. Pritajeno stokanje je prdiralo iz prsi, toda vedno jačje se je oglašala želja po maščevanju.

Postavil se je na noge in je iztisnil salvo »Kreeg-ahovi!« Od časa do časa pa je rjovel besno in bojaželjno. Izpremenil se je v blazečega samca in kri mu je vrela.

Od daleč mu je odgovarjala čreda. Le to je čul tudi Tarzan, ko je zapuščal svojo koč. V odgovor je Tarzan iztisnil svoj klic ter je zopet kratkomalo plaval po drevu.

Ko je dosegel čredo jo je našel zbrano okrog nepremično ležečega Gazanovega telesa. Taug je še vedno rjovel. Ko je zagledal Tarzana je prestal, se sklonil, pobral Gazana in ga pomolil Tarzanu,

kajti njemu edinemu je bil Taug naklonjen. Le njemu je zaupal in ga je smatral za pametno in modro bitje. Tudi sedaj se je približal Tarzanu, kot prijatelju iz tistih dob, ko sta bila še Baluja in pozneje, ko sta se nešteto krat skupaj borila.

Ko je Tarzan zagledal ubogega Gazana, je zarčal, kajti ljubil je Teekinega otroka.

Kdo je to storil? je vprašal. Kje je Teeka?

Ne vem, je odgovarjal Taug. Našel sem ga tu, ko ga je hotela Danga požreti. A ona ni storila tega, ker ni nobenih zobnih utiskov.

Tarzan je prislunil z ušesom. Ni mrtev, je odgovoril. Mogoče ostane pri življenju. Nato se je prelinil skozi množico opic in je korak za korakom preiskoval tla. Nenadoma je postal, se z nosom približal tlem, preizkušajoč voh. Hipoma se je dvignil in čudno kričajoč zakričal. Taug in ostali so ga obdali, kajti glas jim je naznanjal, da je lovec odkril svojo divjačino.

Tujeroden samec je bil tu! Ranil je Gazana in odpeljal Teeko.

Taug in ostale opice so pričele rjoveti, drugega niso znale. Če bi bil tujec viden, bi ga raztrgali na kosce, na zasledovanje pa se niso spomnili.

Ce bi bili trije samci stražili pleme, bi se to ne zgodilo. Tako pa se bodo te stvari dosledno ponavljale, dokler ne postavite straž. Džungla je polna sovražnikov, vi pa puščate vaše samice in Baluje same. Tarzan pojde, da poišče Teeko in jo pripelje nazaj.

Sele ta misel je zdrnila samce. Vsi gremo, so kričali.

Ne! je dejal Tarzan. Vsi ne pojdejo. Na zasledovanje in na boj ne moremo vzeti samice in balujev. Ostati morate doma, drugače Vam jih pokradejo.

Praskali so se za ušesi. Svetlikalo se jim je sicer, da je ta misel modra, toda razvnela jih je želja, da bi se maščevali nad tujim zločincem. Skozi tisočletja se jim je ta družabni instinkt utisnil. Zaman so se popraševali, zakaj se jim že preje ni porodila misel, da bi zasledovali tujo opico. Toda niso zavedali, da je še dolga pot do tiste stopinje razvoja, ko bodo nastopali kot individui. V slučaju nevarnosti so se zgrnili v veliko krdele, ker so na ta način velike in mogočne opice najlažje branile slabejše s svojo močjo in divjostjo. Nikdar pa se jim ni zasvetila misel, da bi se razdelili v boju in na ta način napadali. Ta misel je bila povsem tuja njihovemu družabnemu instinktu. Za Tarzana je bila to prva misel. Njegovi čuti so mu takoj razodeli, da je napadel Teeko in Gazana en sam opičnik. Zato ne rabi cele črede, dva okretna samca ga bosta v najkrajšem času dohitela in premagala.

Nikoli se še ni nihče domislil, da bi se podal na pot za ugrabljeno samico. Če je Numa, Sabor, Sheeta ali kaka druga zverjad napadla kako samico ter jo ugrabila, ker ni nihče pazil nanjo, je bila stvar odpravljena z golim dejstvom, da je ni več. Oropani mož se je nekaj dni renčel plazil po džungli in si vzel novo družico, če je bil dovolj močan. Ali pa se je podal na lov za drugo iz katere druge družine.

Gospodarstvo.

Načrt zakona o neposrednih davkih.

(Referat davčnega konzulata trgovske zbornice g. Žagarja na plenarni seji Trg. in obrt. niške zbornice.)

Generalna direkcija neposrednih davkov je poslala zbornici v izjavo načrt zakona o neposrednih davkih, s katerim naj se izenačijo davčna bremena v naši kraljevini.

Zbornica se je spričo važnosti izenačenja davčnih bremen izprno pečala z načrtom. Izvedla je posebno anketo, poročala vsem zainteresiranim korporacijam in se seznanila z mnenji vseh naših gospodarskih krogov. Tako je bila ustvarjena solidna podlaga za razpravo finančnega odseka, ki je razpravljal o tem vprašanju na svoji seji dne 4. maja t. l. Finančni odsek je na tej seji sklenil, da se v popolnem obsegu strinja s sistemom, kakoršnega uveljavlja tretji načrt, ki naj tvori bazo za definitivni predlog zakona o neposrednih davkih. Poleg izenačenja davčnega zakona je treba ustvariti tudi pogoje za enakomerno izvrševanje zakonov, ki zaenkrat brez dvoma še niso dani. Za važen predpogoj davčnega izenačenja pa smatra odsek tudi ureditev samoupravnih financ, ki je neodložljiva. Sicer pa stavi finančni odsek sledeče izpreminjevalne predloge:

Glede zemljiškega davka.

Načrt ne donaja popolnega izenačenja, ker je to nemogoče, dokler se ne napravi popolnega zemljiškega katastra tudi v Srbiji in Črni gori. Zaradi tega bi se dalo do takrat izenačenje doseči le na ta način, da se davek kontingentira in kontingentno svoto porazdeli na posamezne pokrajine in na nje odpadajoči del pobere po sedanjih zakonih.

Glede davka na zgradbe

odklanja odsek nameravana davčna merila, ki so odločno previsoka. Davek bi ne smel presegati 15% odmerne podlage. Vzdrževalni stroški naj bi se enotno upoštevali s 30%, ker ni nobenega razloga, da bi se ti stroški diferencialno za posamezne kraje. Glede začasne oprostitve novih stavb je bil odsek mnenja, da nikakor ne gre, da bi se vezala samo na kraje, v katerih pomanjkuje stanovanj. Davčna prostost naj se splošno prizna vsem krajem in sicer za daljšo dobo, kjer pa primanjkuje stanovanj, naj se pa 15, 12 ali 1 letna doba podaljša še za dobo 5 let. S tem bi se ne omilila le stanovanjska beda, ampak izboljšal tudi skrajno slab položaj stavebnih obratov, ki v povojni dobi motorično niso zadostno zaposleni.

Odpravi hišne razredarine se ne protivimo, pač pa je obremenitev vsake sobe z 30 dinarji na leto za prilike na deželi odločno previsoka. Davčna ugodnost na kmečke hiše naj se razširi tudi na druge hiše.

Glede davku na podjetja in obrti

ima finančni odsek resne pomisleke, ker se davčna stopa ne ravna v smislu Ustave po davčni moči obdačenih podjetij in ker priredba tega davka predvideva pravilno knjigovodstvo. Veliko primernejše bi bilo za dejanske prilike na deželi, ako bi se preuredil načrt po vzorcu naše sedanje pridobnine v Sloveniji in Dalmaciji po vnanjih znakih v okvirju kontingenta.

Naši sedanji pridobnini se očita, da se v okvirju kontingenta ne more prilagoditi davčni moči posameznih davkoplačevalcev. Ti očitki niso upravičeni. Pridobnina se odmerja pri nas na podlagi zunanjih znakov po srednji donosnosti v primeri s srednjo donosnostjo enakih in slični podjetij. Pri odmeri se torej v polnem obsegu upošteva tudi donosnost, kar je pri tem davku kot donosnem davku glavni namen, osobito ker izravna obremenitev po čistih dohodkih itak še dohodnina. Vrh tega je dana možnost, da se donosnost kvalificira z manj nego navadno in tej kvalifikaciji primerno odmero davka po nižji ali višji stopi.

Za primer, da ostane navzlic vsem pomislekom pri davku v smislu načrta, je neobhodno potrebno, da se določi davčni moči posameznih davkoplačevalcev vsrežajočo progresivno lestvico od 2 do 10%. Ta lestvica naj bi se uredila tako, da bi obremenitev za malega obrtnika ne presegala 2 do 5% čistega dogodka, za ostale davkoplačevalce pa še le pri dohodkih preko 500.000 Din dosegla najvišjo izmero 10%.

Predpogoj vsakega davčnega zakona mora biti, da računi z danimi razmerami, ker le potem se more zadovoljivo izvrševati. Tega predpogoja določila v novem davku na podjetja in obrti nimajo, ker bo mogel vsem določenim ustreči le podjetnik, ki vodi popolno in redno knjigovodstvo. Ta določila se morajo torej, ako ostane pri načrtu, vsaj v toliko popolniti, da se tudi onim, ki nimajo knjigovodstva, pusti odprto možnost, da svoje prejeme in izdatke napovedo, kakor pač morejo. Dopusti naj se jim, da izkažejo po najboljši vednosti in vesti podatke, ki so potrebni za pravilno odmero davkov. Poseb-

no je potrebno, da se pri obratih brez rednega knjigovodstva smatra podoben račun za pravičen tudi brez podatkov o vrednosti blagovne zaloge začetkom in koncem merodajne dobe, ako se ta vrednost v dotičnem obratu bistveno ne menjuje.

Proti davku na rente

odsek ni imel principijelnih pomislekov, je pa mnenja, da se iz praktičnih razlogov normira davčni minimum v isti višini, kakor za dohodnino. Tudi ne gre, da bi se s tem davkom obremenjevali dohodki, ki ne dosegajo eksistenčnega minimuma. V načrtu tudi pogrešamo ugodnostno obravnavanje obresti državnih vrednostnih papirjev in diferenciranje davčnega merila v korist obrestim iz hranilnih vlog v hranilnicah in posojilnicah, ker gre tu navadno za denar gospodarsko šibkejših in gospodarsko manj verziranih slojev. Pomisleke imamo tudi proti pričetku in koncu davčne dolžnosti, ki naj traja od postanka pa do prestopa dohodninskega vira, kar bo izdatno oteževalo tudi priredbeno tehniko.

Določila o dohodnini.

Popolnitve so potrebne le v toliko, da se davčni minimum ne bo določil v zakonu samem, ampak vsako leto s finančnim zakonom. V načrtu določen davčni minimum je s 3.600 Din odločno prenizek in ne odgovarja dejanskim razmeram, ker znaša današnji davčni minimum najmanj 15.000 Din. Druga važna popolnitev načrta je potrebna v tej smeri, da se sprejme že v zakon sam določilo, da se na dohodnino ne smejo pobirati avtonomne doklade. Dohodnino je treba vsled njene narave in splošnega značaja posebno negovati kot najbolj vir bodočih državnih dohodkov, ki naj tvori prehod do idealnega davčnega sistema, to je do čisto osebne sistema.

Glede davka na podjetja, ki javno polagajo račune in glede davka na tantijeme se odsek v polnem obsegu strinja z izpreminjevalnimi predlogi, katere je stavila sporazumno z ostalimi gospodarskimi korporacijami in organizacijami Centrala industrijskih korporacij v Beogradu. Ankete, ki se je glede teh davkov vršila, se je udeležila tudi naša zbornica in stavila v interesu slovenske industrije številne predloge, katere so potrebna izpopolnitve predvsem v tem, da ugovora.

Določila o formalnem postopku za odmero davkov

so potrebna izpolnitve predvsem v tem, da se oprosti prijave vsake takse. Uvesti se mora kontradiktorno postopanje za odmero davkov vsaj v tem smislu, da se davčnim oblastvom naloži, da morajo ob prijavi odmerne predloga davčnemu zavezanцу priobčiti tudi razloge, ako stavijo davčnemu odboru predlog, ki ni v skladu s prijavo. Davčni odbori naj bodo popolnoma avtonomni in v nobenem oziru vezani na predloge davčnega oblastva. Predpisovanje kazenskih zneskov naj se opusti in ne jemlje pravica priziva davkoplačevalcem, ki iz kateregakoli razloga niso vložili prijave.

Za trgovce, industrijale, naj se postavijo posebni davčni odbori. Ako se pa tej zahtevi ne bo moglo ugoditi, naj se prizna stanovniški organizacijam pravico, da imenujejo polovico članov, drugo polovico pa naj imenuje srezka samouprava. Občine naj se popolnoma izloči pri sestavi davčnih odborov. Za naganjanje kazni naj se sestavi poseben senat, v katerem naj bodo zastopani tudi davkoplačevalci.

Na podlagi teh izvajanj predlagam v imenu finančnega odseka:

Visoka zbornica sklene, da se strinja z izpreminjevalnimi predlogi finančnega odseka.

O ureditvi vprašanja praznikov

glede česar je ministrstvo za socialno politiko pozvalo zbornico, da poda svojo izjavo, je poročal zbornični tajnik dr. Ivan Pless, ki je pojasnil najprej določila, ki jih vsebuje v tem vprašanju naši tako državni, kakor tudi cerkveni zakoni. Navedel je na to obširne izprne podatke o stanju tega vprašanja v raznih drugih državah. Na podlagi njegovega referata se je v plenumu sklenilo, da se naj predlaga ministrstvu za socialno politiko, da se ima v obrti in trgovini praznovati sledeče dni: Novo leto, Sv. Trije kralji (6. januarja), Velikonočni ponedeljek, Binkoštni ponedeljek, Sv. Jožef 19. marca), Vnebohod (premakljiv), Rešnje Telo (premakljiv), Sv. Peter in Pavel (29. junija), Vnebozvetje (15. avgusta), Vsi sveti (1. novembra), Brezmadežno spočetje (8. decembra), Božič (25. decembra), Štefanovo (26.

decembra) in 1. december kot narodni praznik.

Resortna podreditev strokovnega šolstva. (Nujni predlog zborničnega člana g. Eng. Franchettija.)

Po vesteh v javnosti se namerava nižje in višje strokovno šolstvo odvzeti trgovinsko-industrijskemu resoru ter podrediti prosvetnemu.

Dasi se ne moremo pohvaliti, da bi bil trgovinski resor vsaj našemu strokovnemu šolstvu v Sloveniji posvečal ono pažnjo in skrb, kakor bi bilo nujno želeli in neobhodno potrebno, vendar se je bati, da se položaj še bolj poslabša, ako se ta skrb prenese na prosvetno ministrstvo.

Strokovno šolstvo se bo moglo razvijati in ustrezati svojemu namenu le, ako bo v rokah referentov, ki dobro poznajo težnje in naloge našega gospodarstva. Da moremo najti take ljudi predvsem v trgovinsko-industrijskem, a ne v prosvetnem resoru, je jasno. Tudi po drugih državah je strokovno šolstvo podrejeno ministrstvu za trgovino, obrt in industrijo.

Čast mi je, predlagati plenumu sklep, da zbornica ukrene na merodajnih mestih potrebne korake, da ostane strokovno šolstvo še nadalje v rokah trgovinskega in industrijskega resorta.

LJUBLJANSKA BORZA, dne 8. maja 1925.

Vrednote: 7% invest. pos. iz l. 1921 den. 62, bl. 63; loter. 2½% drž. renta za vojno škodo den. 173, bl. 175; Celjska pos. den. 200, bl. 200; Ljubljanska kred. banka den. 225; Merkantilna banka den. 110, bl. 124; Prva hrv. šted. den. 800, bl. 805; Kred. zav. za trg. in ind. den. 190, bl. 200; Strojne tov. in liv. bl. 135; Trbovelj. prem. družba den. 380, bl. 385; Združ. pap. Večje den. 115, bl. 115; Stavbna družba den. 265, bl. 280. Blago: Cerovi krliji od 25 cm prem. napr. od 2 m dolž., feo nakl. post. 10 vag., den. 18, bl. 18; hrastovi frizi, od 4—9, od 25—60 cm, I. in II. vrsta, feo meja den. 1380; hrastove vozovne deščice od 2,70 m, 43 mm, od 2,90 m, 53 mm, I. in II., feo meja den. 1400; deske monte, 30, 40, 50, 60 mm, feo meja den. 580; bukova drva, 1 m dolž. suha, cepanice, feo meja den. 25; pšenica Rosafé, rinf., par. Ljubljana bl. 470; pšenica avstralska, rinf., par. Ljubljana bl. 465; pšenica Hard Winter št. 2, rinf., par. Ljubljana bl. 490; otrobi pšenični, drob., feo. vag. Ljubljana bl. 190; korusa promptna, par. Ljubljana den. 220; oves makedonski, rešetan, feo Ljubljana den. 350, bl. 367,50; krompir rumeni, feo štaj. post. bl. 115; krompir roza, feo štaj. post. bl. 135.

BORZE:

— Zagreb, 8. maja. Curih 11.94—12.04, Praga 182.60—185, Pariz 323.50—328.50, Newyork 229.25—230.25, Trst 253.20—256.20, Dunaj 0.08675—0.08795.

— Curih, 8. maja. Beograd 8.85, Pariz 26.95, London 25.085, Newyork 517, Milan 21.23, Praga 15.30, Dunaj 0.007275.

Radio - telefonija.

IV.

Esperanto, bodoči svetski jezik. — Razno.

Na Dunaju, 7. maja 1925.

Radio-kongres pri Društvu narodov v Ženevi je proglasil esperanto za bodoči splošni svetski jezik v radiotelefoniji. — Treba torej, da se tudi Slovenci pobliže seznanimo o važnosti tega sklepa in torej o bodočih nalogah esperanta.

Ko je Jules Verne napisal svoje »Potovanje okoli zemlje v 80 dneh«, je večina bralcev smatrala to knjigo za prijetno čitanje, ali vsebina da je plod fantastične domišljije, daleč od možnosti in resničnosti. Dandanes potrebujejo za pot okoli cele zemlje veliko manj. V nekaj tednih moremo videti nešteto narodov. Koliko jezikov bi moral človek znati, da bi mogel povsod govoriti z ljudmi novih dežel? Čim hitreje je človek potoval, tem bolj je občutil potrebo, da bi povsod vsaj inteligenca govorila isti jezik, pa bodi že katerikoli. In tako se je polagoma utrdirlo stremljenje po enem takem jeziku, ki bi bil nekaj svetski jezik, lahek za učenje in vendar prožen, sposoben za izražanje v vseh potrebah vsakdanjega življenja, pa tudi znanosti in umetnosti.

Kmalu pa je postalo jasno, da noben živih jezikov ne more postati tak splošen svetski jezik. Za vsak jezik je treba veliko preveč časa. Ni misliti, da bi se mogel katerikoli živih jezikov razširiti po vsem svetu v najširše ljudske sloje. — Ze pred 300 leti so ljudje sanjali o kakem takem jeziku. — V drugi polovici preteklega stoletja se je pojavil Volapük, ki je pa še preokoren; zato je kmalu poglelo zanj, a ko se je pojavil — esperanto, je zavladalo prepričanje,

da je to tisti bodoči svetski jezik, kajti zelo je enostaven in obenem prožen, sposoben za vse potrebe ljudske govorice.

Radiotelefonija pa je silno posegla v končno rešitev tega vprašanja. — Pisatelj Bellamy je napisal fantastično povest iz leta 2000, v kateri pripoveduje čudeže: Kako po telefonu čujejo operne predstave v veliki oddaljenosti. Kar je on pripovedoval, so imenovali bralci — utopijo. Ali že danes je radio veliko nadkrilil to utopijo. Danes more poslušati isto opero na milijone ljudi v oddaljenosti na tisoče kilometrov. Največja dvorana je Albert Hall v Londonu; 8000 oseb more poslušati kak koncert, toda po radiu ga morejo slišati stotilijoni ljudi v vseh delih sveta.

Z glasbo gre to lahko. Kaj pa z govori, predavanji, koristnimi poročili dnevnih politike ali dnevnih dogodkov? — Naj lete po eterju valovi kateregakoli jezika, bo vendar jako omejen krog ljudi, ki ga bodo razumeli. Ogromna večina razume le svoj materni jezik. Ali tudi tisti, ki so se naučili več jezikov, ne razumejo jih tako popolno, da bi vse natančno razumeli, kar bi govoril kak izobraženeec istega jezika. — Ogromna iznajdba radia nas je presenetila: Danes je tu fizikalna možnost, da govorimo vsemu človeštvu na svetu v istem hipu, morejo nas ljudje tudi slišati, ali — ne razumejo nas. Prostorne meje so izginile, ali ločijo nas še — jezikovne meje.

Grof Coudenhove-Kalergi je v svoji »Pan-Europae« priporočal, naj ves svet sprejme angleščino za posredovalni jezik. — Ta predlog je propadel. Naravno! Saj vidimo, da so se na srednjih solah leta in leta učili angleščine, a s kakim uspehom? Ni misliti, da bi mogli poučevati tak jezik na ljudskih solah vsega sveta!

In vendar zahteva praktičen človeški duh, da bi govorico radia razumeli vsi narodi. Ako boste imeli n. pr. v Ljubljani svojo pošiljalno postajo, bo služila ta sicer v prvi vrsti slovenskemu narodu, toda hoteli boste čisto, da vas bodo razumeli tudi drugod, daleč po svetu. V katerem jeziku boste to govorili?

Zenevski kongres je sprejel in proglasil esperanto za ta svetski jezik — in modro je sklenil. Esperanto je po svoji slovniški strani silno enostaven, tako lahek jezik, da imamo svo slovnico pod kapo v par urah. Besedni zaklad je izbran po večini iz romanskih jezikov, in kdor zna kak romanski jezik, mu esperanto tudi s te strani ne bo delal težav.

Dunajska postaja »Rawag« je že začela s poukom esperanta. Sinoči smo čuli samo uvodni govor o važnosti in pomenu esperanta, prihodnji tork pa bo prva lekcija. Cel kurs bo trajal samo nekaj tednov, na kar bo mogel vsakdo nadaljevati sam. — Kdor ima v Sloveniji trocevkaški aparat, se bo lahko učil esperanto z nami vred, ki živimo na Dunaju.

Znani polarni raziskovalec Amundsen je prav te dni nastopil zračno pot čez severni tečaj. Do Spitzbergov je prišel z ladjo in tam je sestavil dva aeroplana. Toda seboj ima radiotelefonsko napravo. Brezžični telefon bo spremljal letala in z letal bodo tudi mogli govoriti... Kako važna vporaba te iznajdbe!

Radio bo poslej oznanjal tudi vulkanske katastrofe. Tako so n. pr. v kraterju Etne, kolikor možno globoko, položili mikrofone, ki sprejemajo vsak šum iz notranjosti vulkana. Ljudje v bližini morajo slišati, ako se v vulkanu kaj pripravlja.

V Milanu je 2. t. m. pričela delovati pošiljalna postaja na val 545. Pošilja ob 11.30, 14, 15.30, 17.30, ob 18. koncert.

V Jeruzalemu prične delovati postaja 1. junija.

Inž. Blaschek v Klosterneuburgu pri Dunaju je ujel 27. aprila na običajni detektivski aparat poročilo iz Nižnega Novgoroda.

A. G.

PRIJATELJ GOSPODA PINKUSA.

Gerhart Hauptmann je že tekom 25 let vsako leto gost v Santi Margheriti. Pred kratkim je bil zopet tam, in sicer v družbi šlezjskega velindustrijskega g. Pinkusa, ki je velik oboževatelj pesnika. Nekega dne je hotel neki drug oboževatelj Hauptmanna govoriti z njim v Santi Margheriti. Telefoniral je zato v hotel Gerharta Hauptmanna, če je Hauptmann doma. Portir odgovori: »Ne poznam tega gospoda.« — »Toda za božjo voljo, Gerharta Hauptmanna boste vendar poznali!« — »Obžalujem,« odvrne portir. — »Pa on je vsako leto v Santi Margheriti.« — »Obžalujem,« se je zopet glasil odgovor portirja. — Tedaj je Nemec resignirano dejal: »Pa dobro. Pa pokličite k telefonu g. Pinkusa, da sporoči nekaj gospodu Hauptmannu.« — Tedaj reče portir: »Ah, tako! Vi mislite prijatelja gospoda Pinkusa. Tak dolgin je, ali ne. O, tega seveda dobro poznate!

Državna razredna loterija

Srečke državne razredne loterije kupujte - naročajte in izžrebane zamenjajte v Kraljevini S.H.S. prvi, največji in najsrečnejši kolekturi

Brače A. Vasiča, Beograd, Cvetni trg,

ker obe dve premije po 1 milijon dinarjev dobile so srečke kupljene pri tej kolekturi.

„Naročila poslati potom dopisnice s čitljivim in točnim naslovom.“

Znak London:

(79)

Burni pozivljaji.**Roman z južnega morja.**

Sheldon je bil tako razkašen, da sta obličeja in postava tega moža trepetala in migljala pred njegovimi očmi. Na zunaj pa je bil mirna in zdelo se je, da ga razgovor dolgočasni.

— Prosim vas, ne dotikajte se je s svojimi besedami — je dejal.

— Čemu? — je odgovoril oni. — Vidva sta kriva, da sem se vjel v to zanjko in postal bebec. Kako sem mogel vedeti, da ni vse tako, kakor se zdi? Saj sta tako dobro igrala svojo vlogo, da je bilo na videz vse v redu. Sedaj pa so se mi odprle oči. Da, igrala je izvrstno ulogo užaljene žene, prisolila je pridrznemu zasušniku in odhitela k vam. To je izborni dokaz za vse ono, kar klepetajo na obrežju. Da sta družabnika? Da je to trgovska družba? Prevarati me hočeta — to je vse!

Tedaj pa se je zgodilo, da je Sheldon z vso silo svoje roke treščil Tudorju po licu. Padel je v stran, podrl stol ter ga s težo svojega telesa razbil v kosce. Dvignil se je polagoma, a ni si upal naskočiti Sheldona.

— No, ali se boste borili? — je dejal Tudor hladno.

Sheldon se je zasmejal — to pot neprisljano. Notranja smešnost tega položaja je bila prevelika za moža, ki je imel smisel za humor. Napravil je kretnjo, kot bi hotel ponoviti udarec, toda Tudor je stal bled in z

visečimi rokami pred njim ter ni kazal volje za obrambo.

— Nočem rokoborbe — je dejal počasi. — Hočem dognati stvar do konca — do smrti. Vi streljate dobro z revolverjem in s puško. Jaz tudi. Urediva stvar na ta način.

— Vi ste popolnoma ponoreli. Blazni ste.

— Ne nisem, — je odgovoril Tudor. — Pač pa sem mož, ki je zaljubljen. In zato vas ponovno pozivljaj, da odidete z menoj in da urediva to zadevo z orožjem.

Sheldon je prišel sedaj malo resneje gledati na to zadevo. Čutil se je, kakšne nenavadne misli so morale rojiti po glavi tega moža, da so ga sille k tako neobičajnemu obnašanju.

— Može se v resnici in v življenju ne obnašajo tako, — je pripomnil Sheldon.

— Prepričali se boste, da sem popolnoma resničen možak, še predno skleneva svoj račun.

— Vse skupaj je bedastoča in nesmisel, razumete. — Sedaj je jel Sheldon izgubljati potrpljenje, ker mu je postal položaj povsem jasen. — Bedastoča in nesmisel — in nič drugega. V dvajsetem stoletju se može ne dvobojujejo. To je — predpotopno, vam pravim.

— Ce govorimo o Joani. —

— Prosim vas, ne imenujte njenega imena — ga je svaril Sheldon.

— Dobro, toda boriti se morate. —

Sheldon je obupno dvignil roke.

— Ce govorimo o Joani. —

— Pazite se — ga je vnovič posvaril Sheldon.

— Oh kar naprej, kar pobijte me na tla;

toda ust mi ne zamašite s tem. Vsak dan me lahko pobijete, toda, čim vstanem, bom zopet govoril o Joani. No, ali se hočete boriti?

— Čujte me, Tudor, — je prišel Sheldon z odločnim glasom. — Nisem vajen prizadevat niti desetino tega, kar sem storil vam.

— Vendar boste še mnogo več storili, predno mine dan — je odgovoril oni. — Rečem vam le, da se morate boriti. Imeli boste priliko, da me ubijete, toda predno se zvečeri, ubijem jaz vas. Tu ni civilizacije. Na Salomonskih otokih smo in moj predlog je priprast in enostaven. Kralja Edvarda zakon in red predstavljata tu vladni zastopnik v Tulagi in včasih tudi slučajno navzoča križarka. In dva moža in ena žena — to je tudi zelo enostaven račun. Urediti hočem to zadevo po starem, dobrem in priprostem običaju.

Sheldon ga je pogledal natančneje in tedaj se je znenada domislil, da mora vendar biti nekaj resnice na vseh onih divjih pustolovščinah, ki jih je doživel Tudor širom sveta. Samo mož, ki je kakor Tudor preživel najnevarnejše pustolovščine, je bil zmožen v mirnjubnem dvajsetem stoletju zamisliti dvoboj, kakršnega je ta mož vsiljeval svojemu tekmeču.

— Samo na en način me lahko prisilite, da obmolknem — je nadaljeval Tudor. — Vem — da vas ne morem naravnost užaliti. — Preveč ste potuhnjeni ali strahopetni ali oboje, da bi se mi to posrečilo. Toda lahko vam povem, kaj govore na obrežju — aha,

to vas grize, kajnega? Lahko vam povem, kaj si pripovedujejo na obrežju o vas in o tem mladem dekletu, ki bega po plantazi pod pretvezo trgovske družabnice.

— Nehajte, — je kriknil Sheldon, kajti Tudorjeva postava je jela zopet trepetati in migati pred njegovimi očmi. — »Želite si dvoboj, imeli ga boste.« — Toda zopet se je uveljavil njegov zdravi razum in odpor proti smešnosti in zato je dostavil: Pa to je vendar bedasto in nemogoče.

— Joana in David, pa družabnika, kaj? Joana in David družabnika! — je ponavljal Tudor vedno znova, zlobno in zaničljivo.

— Za Boga, molčite! Stori bom po vaši volji! — je zakričal Sheldon. — Nikdar se nisem videl noreca, ki bi tako vztrajno gonil svojo neumnost kot vi. Kakšen naj bo ta dvoboj? Svedokov nimamo. Kakšnega orožja se hočete poslužiti?

Tudor se je takoj otresel svojega opičjega, hudobnega razpoloženja ter postal hladen in samozavesten možak sveškega kova.

(Dalje prihodnjic.)

Izdajatelj: dr. Josip Hacin.

Odgovorni urednik: Zveznikar Aleksander. Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

Košnja

pod Rožnikom 60 ar se odda. — Pokojniški zavod, Aleksandrova cesta.

Biser Slovenije

starodavno radioemanacijsko termalno (38° C) kopališče

Toplice pri Novem mestu

(Dolenjske Toplice).

Sezona od 1. maja do 1. oktobra. Pošta, telegraf, telefon, železniška postaja Straža-Toplice na progi Ljubljana - Karlovac.

Ze 400 let pr. Kr. znana zdravilna terma, že v Valvazorju l. 1689 večkrat omenjena, zlasti kot »čez mero dobra kopelj, tako od daleč mnogo obiskovana«, od dvornega svetnika Fr. Šukljeta označena kot »starodavni čudodelni izvirek« (Prager Presse 1924 No. 155), po mnenju rajnega znanega praškega internista prof. dr. B. Eiselta po svoji zdravilni moči »ena iz najboljših term v Evropi«.

Zdravi: revmatizme vseh vrst, giht, ženske bolezni, arteriosklerozo, neurastenijo, ostarelost, posledice zločinov in poškodb, kožne bolezni itd.

Vsaka lukajšnja kura je tudi življenje osveževalna in omlajevalna kura. — Vse kopelji so neposredno na izvirkih in terma jih polni le izključno z lastnim pritiskom brez vseh črpalk in brez vodovodnih cevi. — Sanatorij s celoletnim obratom pod eno streho s kopališčem. — Elektro- in mehanoterapija, dietetična kuhinja. — Cene v sanatoriju: I. razred od Din 120.—, II. razred Din 95.—, III. razred od Din 75.—.

Zdraviliški dom z jedilnim salonom, parkom itd., ves moderni komfort, vse renovirano. Krasna gozdnata okolica, izhodišče divnih izletov.

Prospekte in vsa pojasnila daje na zahtevo brezplačno

ravnateljstvo.**MODNI SALON****MINKA HORVAT, Ljubljana**

STARI TRG ŠTEV. 21

ima vedno v zalogi najnovejše damske in dekliške slamnike in klobuke. — Žalni klobuki vedno v zalogi Popravila se sprejemajo.

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 3.—, vsaka nadaljnja beseda 50 para.

Suhe mavrohe

ali smrčke

kupujemo. Kupci smo tudi za suhe gobe jurčke. Sever & Ko. Ljubljana.

Vrtnice

visokodebelne, priznane lepih vrst, kakor tudi vrtnice-plezalke in vrtnice-žaluzke nudi cenj. občinstvu Anton Ferant, trgovski vrtnar, Ljubljana, Ambrožev trg št. 3. Naročila se sprejemajo tudi v svetilnišnem paviljonu pri frančiškanskem mostu.

Službo išče

akademsko naobrazen 25 leten gošpod v industriji, trgovini ali drugem podjetju. — Ponudbe na upravo lista pod »Delo«.

Kupi se

pohištvo za pisarno (večje ameriki. omare, stole, event. celo garnituro, preproge itd. — Podrobne ponudbe na upravo lista pod šifro »I. B.«

Pozor!

Večja množina različnih znamk se ceno prodaja. Ponudbe do 20. maja na upravo pod »Znamke«.

Najboljši
šivalni stroj
je edino le

Josip
Petelinc-a

znanka
Griffner in Adler
za ročbino, obrt in industrijo
Ljubljana
Pouk v vezeni brezplačno. Veljavna garancija.
Delavnica za popravila
Na veliko Telefon 913 Na malo

Damski in dekliški slamniki

po znižanih cenah ravno-
kar došli!

Oblike damske od Din 70.— do
Din 150.—, otroške od Din 50.—
do Din 70.— nakiteni od Din 100.—
naprej — dokler traja zaloga.

Oglejte si cene v izložbi

MINKA HORVAT, Ljubljana,
Stari trg št. 21

AMADIS

prekrasen, svetoven roman, je začel izhajati v založbi VIGRED, Ljubljana, Škofja ul. 8./I., v tedenskih snopičih po 16 strani (Velika osmerka) v prevodu Dr. A. Debeljaka. Cena Din 3.— za snopič. Dobi se povsod. Krasen tisk, lepa oprema. Naročila sprejema založba Vigred, Ljubljana Škofja ul. 8./I.

Trgovci zaslužijo

dobro pri patentiranih javorjevih pralnikih 28 x 31 cm kot slonokosenci, trpežnejši od pločevinastih, 50 komadov 400 Din povzajem. Vrečko, Polzela.

Miren gospod

kateri je celi dan odsoten išče sobo z separativnim vhodom, najraje v bližini opere. Ponudbe do 21. maja na upravo lista pod »Soba«.

Na dobro

na ceno domačo hrano se sprejme več oseb. Naslov pove uprava.

Matematiko

poučuje profesor. Honorar zmeren. Ponudbe na upravo lista pod »Matematika«.

Kupi se

dobro ohranjeno moško kol. Ponudbe na upravo pod šifro »Kolo«.

Abadie

garetni papir zopet stalno na zalogi. A. Lampret, Krekov trg 10.

Šivalni stroj

dobro ohranjen se kupi. Ponudbe na upravo pod »Tako je«.

Najlepša birmanska darila

ure, zlatnino in srebrnino dobite po solidnih cenah pri tvrdki

IVAN PAKIŽ, Ljubljana

Stari trg št. 20.

NAJBOLJŠA**„PUCH“ KOLESA**

po zelo ugodnih cenah dobite edino le pri
IGN. VOK, LJUBLJANA, Sodna ulica 7

Ljubljanska posojilnica

r. z. z. o. z. v Ljubljani. — Telefon št. 9

Mestni trg št. 6

obrestuje vloge zelo ugodno in sicer

vloge, ki jih izplačuje brez odpovedi, po 8 %
vloge z enomesečno odpovedjo, po 10 %
vloge z trimesečno odpovedjo, po 12 %
vloge z šestmesečno odpovedjo, po 14 %

Izvenljubljanskim vlagateljem so na razpolago
poštne položnice, da nimajo s pošiljanjem denarja
nikakih stroškov.

Jamstvena glavnica za vloge znaša že
nad 11 milijonov dinarjev.

Posojila daje le proti popolni varnosti, proti vsaj
trikratnemu kritju na vknjižbo in na poroštvo.

Inkaso faktur in menic.

Trgovski krediti.

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!

Priporoča potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje,
modno blago, pletenine, žepne robce, žetike, sukanec, toaletno blago.
Telefon 913

Gradbeno podjetje**Ing. Dukić in drug**

Ljubljana, Bohoričeva ul. št. 24

Telefon št. 560

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.